

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

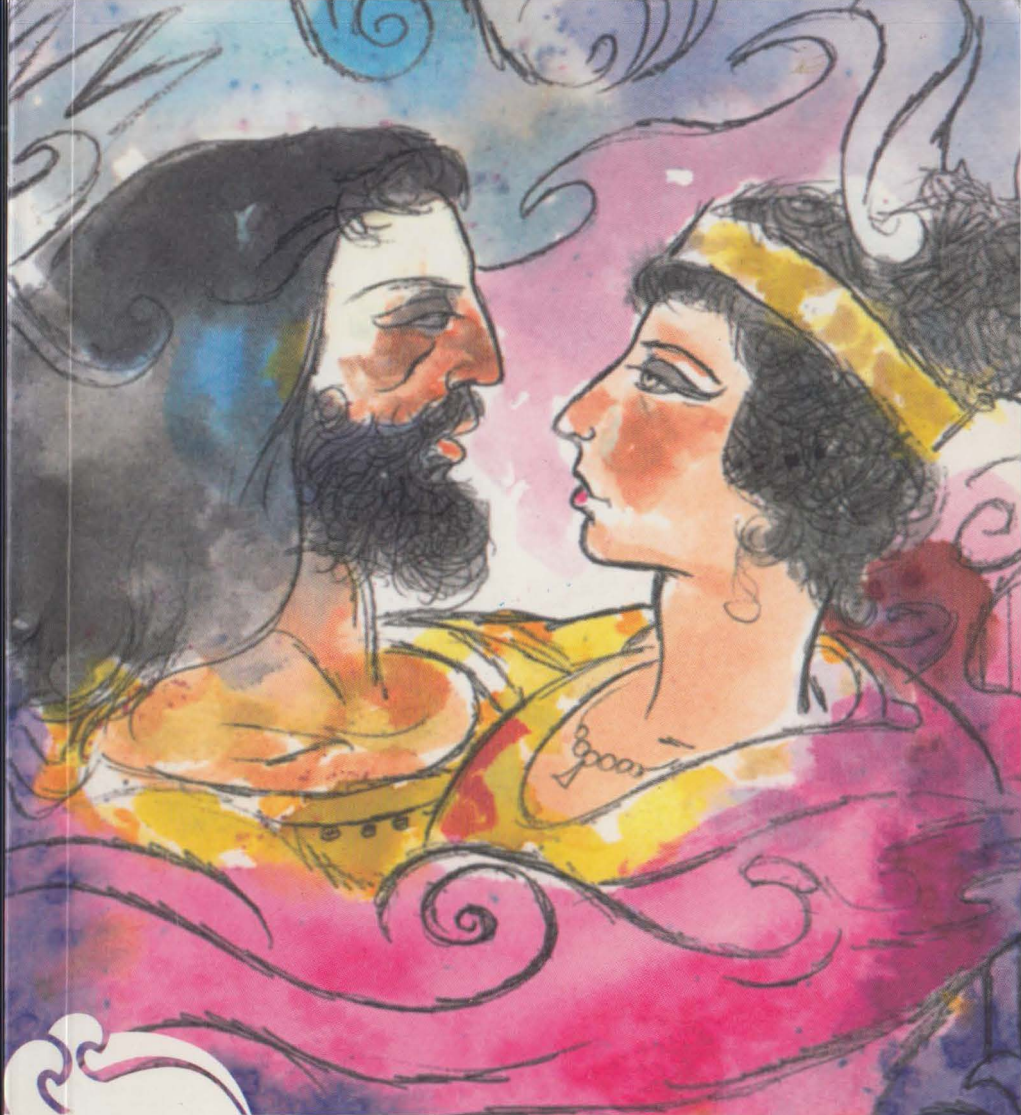
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ODYSSEİA DESTANI

İTHAKE KRALI ODYSSEUS'UN SERÜVENLERİ

Yazan: Bilgin Adalı ~ Resimleyen: Mustafa Delioğlu

Odysseia, İzmirli büyük ozan Homeros'un günümüze ulaşan iki büyük yapıtından biri. İlyada'da, Troya Savaşı'nı anlatan Homeros, Odysseia'da, savaşın kahramanlarından olan Kral Odysseus'un ülkesine dönerken başından geçen inanılmaz serüvenleri konu alır. Tam on yıl sürer Odysseus'un dönüş yolculuğu.

Kral Odysseus'un serüvenleri, çağlar boyunca sayısız kitaba, oyuna ve günümüzde de filmlere konu olmuştur. Dünya edebiyatının en ünlü destanlarından biri Odysseia. Günümüz okuyucusu için de, heyecanla okunan bir metin olma özelliğini koruyor.

Şair ve yazar Bilgin Adalı, şiir diliyle yeniden yazdığı bu destandaki serüvenleri, öykünün daha kolay anlaşılabilmesi için tarih sırasına dizdi.

Mustafa Delioğlu'nun resimlediği Odysseia Destanını gençlerin ve destanın tamamını okuyamayan yetişkinlerin büyük bir keyifle okuyacaklarına inanıyoruz.

BÜYÜLÜ FENER

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

BİLGİN ADALI, 11 Aralık 1944'te Safranbolu'da doğdu. Ankara SBF Basın Yayın Yüksekokulu'nda, radyo ve televizyon programcılığı konusunda öğrenim gördü. 1968-1976 yılları arasında TRT Ankara Televizyonu'nun ilk yönetmenlerinden biri olarak, Kurtuluş Savaşı, Atatürk ve Atatürk devrimlerini, doğal çevrenin korunmasını konu alan belgesel filmler, kültür ve sanat programları, çocuk ve gençlik programları hazırladı. Daha ilkokul öğrencisiyken öykü ve şiir yazmaya başladı. Lise çağındayken yazdığı öykü ve şiirler, günün edebiyat dergilerinde yayınlanmaya başladı. '70'li ve '80'li yıllarda, o dönemin izlerini taşıyan şiirler yazdı. 1976'da, Dokuz Eylül Üniversitesi GSF Sinema-TV Bölümü'nde Öğretim Görevlisi, daha sonra Bölüm Başkanı oldu. 1984'te üniversiteden ayrılarak İstanbul'a gelen Bilgin Adalı, halen serbest reklam ve senaryo yazarlığı yapıyor, çocuklar için kitap yazıyor.

Kitapları: *Âşık Garip, Barış'ın Tarihçesi* (şiir), *Yaralı Kuşlar Tanığı* (şiir), *Belgesel Sinema, Gün Dağların Ardında* (öykü), *Güncel Türkçe Yazım Kılavuzu*.

Çocuk Kitapları: *Bencil Dev, Havşan Öyküleri, Zaman Bisikleti, Dünyamızın İlk Şafağı* (Çatalhöyük Öyküleri 1), *Geçmişten Gelen Konuklar* (Zaman Bisikleti 2), *Ateşin Çocukları* (Çatalhöyük Öyküleri 2), *Bolluk ve Savaş* (Çatalhöyük Öyküleri 3), *Mavi Gezegenin İlk İnsanları, Troya Savaşı ve İlyada Destanı, Gılgamış Destanı, Dünya Artık Daha Güzel, Odysseia, Çanakkale Destanı* (basıma hazırlanıyor), *Oğuz Kağan Destanı* (basıma hazırlanıyor).

ODYSSEIA VE ZERKLER İÇİN

ODYSSEIA DESTANI

VE

İZMİR KRALI

ODYSSEIA

ARZUVENTER

Genç yaşta yitirdiğim
can kardeşim, güzel insan
Erbil Adalı için.

İLMİHATİNG

Büyülü Fener 15

ODYSEİA DESTANI VE İTHAKE KRALI ODYSSEUS'UN SERÜVENLERİ

Yaş grubu (9-99)

Bilgin Adalı

1. basım: Ekim 2005

ISBN: 975-252-021-9

© 2005, Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Bu kitabın yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Şti.'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Büyülü Fener

Ticarethane Sokak No: 53 Çağaloğlu / İstanbul

Tel: (0212) 513 34 20-21 Fax: (0212) 512 33 76

Baskı ve Cilt:

Melisa Matbaacılık

Çiftelhavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No:8 Bayrampaşa / İstanbul

Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Genel Dağıtım:

Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Ticarethane Sokak No: 53 Çağaloğlu / İstanbul

Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 90

İnternet satışı: www.alfakitap.com

Büyülü Fener, Alfa Yayın Grubu'nun tescilli markasıdır.

**ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN
ODYSSEİA DESTANI
VE
İTHAKE KRALI
ODYSSEUS'UN
SERÜVENLERİ**

BİLGİN ADALI

**Resimleyen
Mustafa Delioğlu**

COPIES OF THE ORIGINAL

ODYSSEY DESTROYED

VE

ITINERARY

ODYSSEY

SERVICES

ADULT

İÇİNDEKİLER

Sunuş	v
ESİN TANRIÇASINA YAKARI	1
BİR KIYIDAN BİR BAŞKASINA SAVURDU ODYSSEUS'U TANRILAR	4
KİKONLAR	8
NİLÜFERYİYENLER ADASI	11
TEPEGÖZLERİN ADASI	13
AİOLOS'UN ADASI VE LAİSTRYGONLAR	20
KİRKE	24
ÖLÜLER ÜLKESİ HADES	30
SİRENLERİN BÜYÜLEYİCİ ŞARKILARI, SKYLLA VE KHARYBDİS	35
GÜNEŞ'İN ADASI VE ZEUS'UN ÖFKESİ	40
ODYSSEUS'UN OĞLU YİĞİ TELEMAKHOS VE DAMAT ADAYLARI	47
TELEMAKHOS'UN PYLOS'A VE LAKEDAİMON'A YOLCULUĞU	55
ODYSSEUS'UN KALYPSO'DAN KURTULUŞU	62
ODYSSEUS PHAİAK'LAR ÜLKESİNDE	68
ALKİNOOS'UN ODYSSEUS'UN ONURUNA DÜZENLEDİĞİ ŞENLİK	73

ODYSSEUS'UN İTHAKE'YE VARİŞİ	78
ODYSSEUS'UN DOMUZ ÇOBANI EUMAİOS'LA BULUŞMASI	83
TELEMAKHOS'UN DÖNÜŞÜ VE BABASINI TANIMASI.....	87
TELEMAKHOS'LA ODYSSEUS'UN KENTE GELİŞİ	93
DADISI EURYKLEİA ODYSSEUS'U TANIR.....	98
YARIŞMA	103
DAMAT ADAYLARININ SONU	109
ODYSSEUS'UN PENELOPE'YE KAVUŞMASI ...	113
ACILI GÜNLERİN SONU	117
SONSÖZ.....	121

SUNUŞ

Anadolu'da yaşamış olan Egeli büyük ozan Homeros'un günümüze ulaşan iki büyük yapıtı var: İlyada ve Odysseia...

İlyada'da, bizim bugün Çanakkale diye adlandırdığımız yörede, çok ama çok eski, o çağa göre çok görkemli bir kent olan Troya'da yaşanmış bir savaşın destanını anlatmış Homeros. Odysseia'da ise tanrısal bir kahraman olan İthake Kralı Odysseus'un, Troya Savaşı sonrasında ülkesine dönerken yaşadığı serüvenleri, onun yokluğu sırasında ülkesinde yaşanan karışıklıkları kaleme almış.

İlyada tarih sırasına göre bir anlatım izler. Odysseia'da ise modern roman ve özellikle de filmlerde görülen, zaman ve mekân içinde sıçramalar yapan bir anlatım vardır. Geriye dönüşlerle zaman değiştirmeler, sıçrayarak yer değiştirmeler, iç içe geçmiş öyküler, bu destanın temel özelliklerinden. Bu da olayların anlaşılmasını güçleştiriyor kimi zaman.

Her bölüm kendi içinde bağımsız sayılabilecek bir bütün oluşturduğundan, destanı yalınlaştırırken, daha anlaşılır olsun diye, tarih sırasına göre düzenlemeye çalıştım.

Yirmi dört bölümden oluşan özgün metinde, anlatıcı çoğunlukla destanın yazarıdır. Dokuzuncu bölümden on üçüncü bölüme kadar olan metinde ise, kendi serüvenlerini Odysseus, birinci tekil kişi olarak kendisi an-

latır. Öykü tarihsel sıra içinde verilirken böyle bir ‘anlatan kişi’ farklılaşmasının karışıklık yaratabileceği kaygısıyla, metnin tümünü ozanın ağzından anlatmayı seçtim.

Yine bu dizide çıkan *Troya Savaşı ve İlyada Destanı*’nda¹ olduğu gibi, burada da şiir dilini kullandım.

Umarım, genç okuyuculara kolaylık olsun diye yaptığım bu değişiklikler nedeniyle bana öfkelenmez ustaların ustası Homeros, bağışlar beni.

Kaynak metin olarak Azra Erhat ve A. Kadir’in Türkçe (Can Yayınları), Samuel Butler’ın ve Thomas Bulfinch’in İngilizce (internet) çevirilerinden yararlandım.

Elinizdeki kitap çocuklarla gençler için hazırlandı, ama destanın tamamını okumaya zaman bulamayan büyüklerin de zevkle okuyabileceklerine inanıyorum.

Şimdi gelin zamanın kapılarını aralayalım, binlerce yıl önce yaşanmış bu büyük serüveni yeniden yaşayalım...

Bilgin Adalı

1 **Çocuklar ve Gençler için Troya Savaşı ve İlyada Destanı**, Bilgin Adalı, Büyülü Fener Yayınları, 2005.

ESİN TANRIÇASI'NA YAKARI

Anlat bana ey Esin Tanrıçası,
kutsal Troya'yı yağmalayan o akıllı adamın
serüvenlerini anlat,
yurduna, İthake'ye dönerken
uğradığı yerleri, başına gelenleri.
O yurduna götürmek isterken adamlarını,
nasıl da koruyamamıştı onları gazabından
Güneş Tanrısı Hiperion'un,
sığırlarını yedikleri için.

Haydi sevgili Tanrıça,
kıрма bizi, anlat bildiklerini.
Herkes kavuşurken karısına ve yurduna
Troya Savaşından sonra,
bir o yaşamıştı onca acıyı, yıllar boyunca.
Gemileri ve tayfalarıyla
yola çıkar çıkmaz başlamıştı
kötü kaderi tanrısal Odysseus'un.
Oysa en akıllısı oydu kralların, komutanların.

Haydi onun öyküsünü anlat bize sevgili Tanrıça,
Olympos'ta tanrıların ona çizdiği kaderi anlat,
o yurduna dönemeyince,
karısını almaya gelenleri,
o açgözlü aymaz damat adaylarını,
Odysseus'un sevgili karısı Penelope ile
biricik oğlu Telemakhos'un
yaşadığı acıları anlat bize,
anlat ki ders alalım.
Olympos'taki tanrıların oyunlarını,
Tepegöz devleri, sirenleri anlat,
Kirke'nin büyüsünü, Odysseus'a sevdasını,
Odysseus'un ölümler ülkesinde yaşadıklarını,
hepsini anlat ki bilelim,
ders alalım duyduğlarımızdan.

Haydi sevgili Esin Tanrıçası, kırma bizi
başla anlatmaya
tanrısal Odysseus'un serüvenlerini.

İşte Esin Tanrıçası'na yapılan
bu yakarıyla başlar anlatmaya
koca Homeros, Odysseus'un serüvenlerini,
bakalım ne anlatır, nasıl anlatır...

BİR KIYIDAN BİR BAŞKASINA SAVURDU ODYSSEUS'U TANRILAR

İthake Kralı tanrısız Odysseus'un önerdiği,
o büyük tahta atı yapıp
içini askerle doldurdu Akhalar.
Tahta atı kıyıda bırakıp
gitmiş gibi yaptılar.
Bir adanın arkasına saklandılar.
Tek kişi kalmıştı geride, üstü başı yırtık,
yaralar içinde güya,
bir yalancı, düzenbaz Sinon.
Sinon dedi: "Bu at Tanrıça Athena'ya bir armağan.
Beni terk edip giden Akhaların bir oyunu.
Nasıl sağmaz bu büyük at kentin kapısından
ve yakarsanız siz bu kutsal armağanı,
yakıp kudurtursunuz öfkeden
Tanrıça Athena'yı.
Onun için bıraktılar bu atı."
Böyle dedi Sinon,
iyi oyuncuydu, aldattı herkesi.

İnandı Troyalılar Sinon'un anlattıklarına,
yıkıp kentin kapısını
içeriye aldılar tahta atı.
Sonunda savaşı kazandıklarını,
Akhaları kaçırdıklarını sandılar.
Çılgınlar gibi eğlendiler o gece.

Herkes uyuduktan sonra,
atın içine gizlenen
Ahkalı askerler, açtılar kentin kapılarını.
On yıldır süren kanlı savaş,
bir gecede son buldu böylece,
Akhalar zaptetti koca kenti, ateşe verdi,
kimini esir aldı kent halkının,
kimini kılıçtan geçirdi.
Gördükleri karşısında sabah,
gül parmaklı Şafak bile hüznüldü.
Olympos Dağına kadar ulaşıyordu çığlıklar.
Gökyüzünü karartıyordu
kentten yükselen dumanlar.

Ganimetleri paylaşıp Akhalar,
doluştular gemilerine,
kendi ülkelerinin yolunu tuttular.
On iki gemisi ve askerleriyle yelken açmıştı
Kral Odysseus da ülkesi İthake'ye doğru,
yıllardır görmediği karısı Penelope
ve biricik oğlu Telemakhos'a kavuşmak için.
Ama Olympos'taki tanrıların,
başka düzenleri vardı
Odysseus için hazırlanan.

Biraz uzun sürecekti onun yolculuğu
öteki krallardan.
Kızdırmıştı Odysseus,
Deniz Tanrısı, yerleri sarsan Poseidon'u.
Cezasını çekecekti...
Herkes dönerken yurduna,
Odysseus pek kolay dönemeyecekti.

KİKONLAR

Bir fırtına, aldı savurdu Odysseus'un gemilerini
Trakyalı Kikonların ülkesine götürdü.
Odysseus yağmaladı
Kikonların kenti İsmarus'u,
kılıçtan geçirdi önüne çıkan herkesi
Tanrı Apollon'un rahibi Maron'dan başka,
Maron'a armağanlar verdi.
Güneş Tanrısı Apollon'un rahibi de
şarap armağan etti Odysseus'a,
şarapların en güzelini.

Kazanılan ganimeti
pay etti Odysseus adamlarının arasında,
hemen yola çıkmayı önerdi yiğit yoldaşlarına,
onlarsa, bu sözü dinlemediler,
yiyip içerek kutlamak istediler zaferi.
Onlar eğlenirken, yiyip içerken,
baskın yaptı başka kentlerden toplanıp gelen
Kikon yiğitleri.

Çok kalabalıktı gelenler,
büyük bir savaş oldu,
çareyi koca gemilerine binip
kaçmakta buldu Odysseus ve askerleri.
Kaçtılar ya, kıyıda kalmıştı yürekleri,
altı yiğit yoldaşları can vermişti bu savaşta.

Tam kurtulduklarını sanırken,
Tanrıların Kralı Zeus
azgın bir kasırğa yolladı onlara.
Bilmiyorlardı henüz,
daha ne acılar gelecek başlarına.
Günlerce savruldu gemileri
bir o yana, bir bu yana
azgın dalgaların arasında.

NİLÜFERYİYENLER ADASI

Günlerce savruldu durdu gemileri dalgalarla,
dokuz gün boyunca direndiler kasırgaya.
Sonunda, sürüklendiler
Nilüferyiyenler'in adasına.
Bir tuhaftı bu Nilüferyiyenler halkı
yedikleri nilüfer meyvesi
unuttururdu yiyeceklere yurt özlemini,
sevgileri, sorumlulukları, her şeyi.
Tadına bakan bu meyvenin,
bir daha ayrılmak istemezdi oradan.

Demir attıktan sonra körfeze,
su almaya çıktı Odysseus'la adamları karaya.
Kimisi su getirdi,
kimisi koyuldu yemek hazırlamaya.
Günlerce çalkalandıktan sonra dalgaların arasında,
keyiflerince doyurdu karnını yiğitler, yiyip içtiler.
Doğrusu onca sıkıntıdan sonra
pek hoş gelmişti bu onlara.

Ertesi sabah üç haberci yolladı yiğit Odysseus,
öğrenmek için hangi adada olduklarını.
Sevgiyle karşıladı halk gelen habercileri,
nilüfer çiçeğinin bal gibi yemişiyle ağırladı.
Unuttu haberciler, gemilere geri dönmeyi.
Yeni haberciler yolladı Odysseus,
onlar da dönmedi.

Kim yediyse o yemiştten, unuttu her şeyi,
sevdiklerini, yıllardır özlediği evini,
unuttu gemilerdeki yoldaşlarını,
hepsi gittiği yerde kaldı.
Nilüfer çiçeğinin yemişi akıllarını başlarından aldı.
Düştü peşine yoldaşlarının tanrısai Odysseus,
tutup getirdi onları gemiye, zincirle bağıladı.
Doluştü herkes gemilere,
geçtiler küreklerin başına,
hızla uzaklaştılar Nilüferyiyenler'in yurdundan.

TEPEGÖZLERİN ADASI

Bir kez daha ortasındaaydılar engin denizin,
bilmeden neler getireceğini kendilerine
tanrıların çizdiği kaderin.
Rüzgârın savurduğu yer bu kez onları,
töre bilmez, yamyam Tepegözlerin adasıydı.
Tek gözleri vardı alınlarının orta yerinde,
acımasızdı bu yaratıklar tüm canlılara karşı,
insan eti yemeye bayılırlardı bir de.

Bilmiyordu bütün bunları Oysseus ve arkadaşları.
Tepegözlerin adasının karşısında bir küçük ada,
yemyeşil, pınarlarındaki su baldan tatlı.
Sığınaklı bir koyu vardı,
oraya bağladılar gemileri,
çıkıp karaya, sığındılar uykunun yumuşak koynuna.
Sabahın kızı, gül parmaklı Şafak
uyanınca erkenden, onlar da kalktılar.
Şaşırp kaldılar adayı dolaşırken,
görünce ormanda dolaşan besili yaban keçilerini.
Kuşanıp oklarını, yaylarını ve mızraklarını,
keçi avladılar herkese bol bol yetecek kadar.
Her biri için on iki geminin, tam dokuzar keçi.

O gün akşama kadar bol bol et yiyip şarap içtiler,
şölen yapıp eğlendiler, dinlendiler.

Tanrılar Tanrısı Zeus'a

teşekkür etmeyi unutmadılar bu armağan için.

Gül parmaklı Şafakla uyandı herkes ertesi sabah.

Tam karşılarında duruyordu Tepegözlerin adası,

tüten dumanları görülüyordu yakılan ateşlerin.

Merak sardı Odysseus'un yüreğini,

gidip görecekti, kimdir bu Tepegözler,

ne biçim yaratıklar.

Yoldaşlarına dedi: "Kalın siz burada,

kendi gemimle giderim ben,

dönerim kısa zamanda."

Adaya gelince on iki yiğit yoldaş seçti Odysseus,

öteki adamları gemide bekleyecekti,

bir tulum şarap aldı Maron'un armağanından,

tırmandılar tepeye,

uzaktan gördükleri mağaraya.

Kimse yoktu mağarada,

içerisi tıka basa peynir dolu,

dışarıdaki ağıllarda, koyunlar, keçiler, kuzular.

Yakardı yoldaşları Odysseus'a, "Gidelim," diye.

"Alalım peynirleri, oğlaklarla kuzuları,

kaçalım buradan bir an önce, dönelim gemiye.

Ama merak dürtüyordu Odysseus'un beynini,

görmek istiyordu nasıl birinin geleceğini.

Ateş yakıp oturdular,

peynir yediler bir parça,

gelmesini beklerken Tepegöz denen devin.

Bir kucak dolusu odunla çıkageldi Tepegöz,
korkuyla kaçıştı mağaranın dibine hepsi.
Sağılacak koyunları, keçileri içeri aldı koca dev,
dışarıda bıraktı yavrularla erkekleri,
sonra mağaranın ağzını koca bir kayayla kapattı.
Öyle büyüktü ki kaya, insanlar bir yana,
yirmi öküz çekse yerinden oynatamazdı.
Sonra başladı Tepegöz hayvanları sağmaya.
Yarısını kestirdi sütün peynir yapmak için,
süzülmeye bıraktı,
yarısını içmek için ayırdı.
Sonra bir ateş yaktı, o zaman gördü
mağaranın dibine sinmiş Odysseus'la adamlarını.
“Hey! Siz de kimsiniz?”
diye bağırdı kükreyen sesiyle,
“Gezgin tüccar mısınız, yoksa yağmacı korsan mı?”
Korkuyla titredi Odysseus ve arkadaşları.
Yine de kalkıp bir çırpıda anlattı Odysseus,
yollarını yitirmiş Akhalı savaşçılar olduklarını.
Kendilerini konuk edip tanrı Zeus adına,
ağırlamasını diledi Tepegöz Polyphemus'tan,
armağanlar verip uğurlamasını sonra da.
Güldü Tepegöz bu sözlerle,
bağırdı kulakları paralayan sesiyle,
“Sanır mısın ki Tepegözler korkar tanrılardan?
Yoktur yeryüzünde bizden güçlü olan.”
Yakalayıp iki yoldaşını Odysseus'un sonra da,
bir çırpıda yiyip yuttu.
Bolca süt içip üstüne, yattı uyudu.

Odyseus, çekip kılıcını öldürmek istediye de
bu tek gözlü insafsız canavarı,
vazgeçti düşününce
oynatamayacaklarını kapıdaki kayayı.
Tepegöz ölürse, onlar da öldü burada.

Gül parmaklı Şafakla kalkan Tepegöz,
iki yoldaşını daha yedi Odyseus'un.
Sürüsünü saldı dışarıya, çıkıp gitti
yeniden kapayarak mağaranın ağzını kayayla.
Kurtulmak için buradan bir plan yaptı Odyseus.
Mağarada bulduğu kocaman sıırıktan
mızrak boyunda bir parça kesti.
Sivriltti ucunu, ateşe tutup sertleştirdi.
Yoldaşlarından dört yiğit seçti kendine yardımcı.

Sürüsünü içeri alıp kapadı yine mağaranın ağzını
o koca kayayla Tepegöz akşam olunca,
iki yiğidi daha yedi.
Yanına sokulup şarap sundu ona Odyseus,
şarapla sarhoş etti acımasız tek gözlü devi.
"Şarabın çok güzeldi, senin adın ne?" diye sordu
iyice sarhoş olan Tepegöz, uyumazdan önce.
"Adım Hiçkimse, böyle çağırırlar beni ülkemde."
"Bir armağan vereceğim sana Hiçkimse,
en son seni yiyeceğim bu güzel şarabın hatırına."
Bunu der demez devrilip uyudu sarhoş Tepegöz.
Odyseus hemen ateşe tuttu sıırığın sivri ucunu.
Kor haline gelince sıırığın ucu,
yoldaşlarıyla birlikte koşup sapladı devin tek gözüne.
İnanılmaz bir çığlıkla fırladı yerinden Tepegöz,
ağlayarak çıkardı gözünden sıırığı,
yardıma çağırdı adada yaşayan öteki Tepegöz'leri.

Dört bir yandan koşup gelen
tek gözlü devler sordular:
“Nedir derdin Polyphemus,
biri kötülük mü yaptı sana?”
“Hiçkimse yaktı canımı dostlar,”
diye bağırdı Tepegöz.
“Hiç kimse yakmadan canını bağıırıyorsan böyle,
bu Zeus’un sana verdiği bir ceza olmalı.
Git, babamız yüce Poseidon’a yalvar.”
Böyle deyip uzaklaştı oradan bütün komşular.

Sabah bağıışmaya başlayınca koyunlar, kuzular,
acıyla kıvranarak çekti kayayı girişten,
dikildi oraya, yoklayarak sırtlarını eliyle
dışarı saldı sürüyü Tepegöz.
Koyunların altına gizlenerek
Odysseus ve yoldaşları,
kaçtılar gözleri görmeyen Tepegöz’ün ininden.
Alıp Tepegöz’ün hayvanlarını, hızla uzaklaştılar.
Sürüyü yükleyip de kıyıda açılırken gemileri,
tutamadı kendini Odysseus,
seslendi Tepegöz’e, dedi:
“Hey Tepegöz, gördün mü nasıl cezalandırdı seni
koca tanrı Zeus, yedin diye konuk gelenleri evine.
Sorarlarsa kim çıkardı gözünü, unutma söyle.
Kentleri yıkan İthakeli Odysseus benim adım.”
Duyunca bunu,
kudurdu Tepegöz Polyphemus,
“Bir bilici söylemişti bunu bana,
adam gibi bir adam beklemiştim ben
Odysseus adında, böyle bir soytarı değil.”
Kocaman bir kaya fırlattı denize öfkeyle,
öyle bir dalga yarattı ki kaya denizde,

az daha iniyordu Odysseus'un gemisi suyun dibine.
Yakardı babası Poseidon'a Tepegöz sonra da,
lanetler yağdırdı onlara,
"Tüm yoldaşlarını yitirsin,
acılarla dönsün yurduna Odysseus,
bir yabancı gemiyle, geç dönsün,
onu başka acılar beklesin yurdunda," dedi.
Duydu bunları mavi yelesi koca tanrı Poseidon,
oğlunun acısını dinledi.

Öteki gemilerle buluşunca Odysseus'un gemisi,
eşit olarak bölüştüler getirdikleri sürüleri.
Ayrıca bir güzel kuzu verdiler Odysseus'a
kurban etsin diye koca tanrı Zeus'a.
Ama Zeus, bu armağanı kabul etmedi.
Aklı başka yerdeydi şimdi tanrılar kralının;
Odysseus'a çektireceği acılar, oynayacağı oyunlarda...
Gün parmaklı Şafak yeni bir günün haberiyle
gelirken,
Odysseus ve arkadaşları çözdüler gemilerini,
kendilerini bekleyen acılardan habersiz,
kürek çekerek koyuldular yeniden yola...
Canlarını kurtarmışlardı bu sefer de,
ama yürekleri yanıyordu
yitirdikleri yoldaşlarının acısıyla.

AİOLOS'UN ADASI VE LAİSTRYGONLAR

Günlerce kürek çekip fırtınalı denizlerde,
ulaştılar rüzgârların yöneticisi Aiolos'un
tunç duvarlarla çevrili yüzen adasına.
Görkemli bir kent kurmuştu
Aiolos adanın ortasına,
karısı ve on iki çocuğuyla yaşardı güzel konağında.
Odysseus'u konuk etti Aiolos
tam bir ay boyunca,
pek güzel ağırladı,
sordu, soruşturdu her şeyi.
Savaşı anlattı Odysseus, anlattı tüm serüvenlerini,
izin istedi gitmek için bir ayın sonunda;
Aiolos'tan uygun rüzgârlarla
gemilerine hız vermesini diledi.
Sığır derisinden bir tulum verdi ona Aiolos,
içi rüzgârlarla dolu,
ağız gümüş bir sicimle bağlı,
uygun bir poyrazla doldurdu
gemilerinin yelkenlerini.

Böylece çıktı yola yeniden
Odysseus ve yoldaşları,
dokuz gün dokuz gece yol aldılar engin denizlerde.
Çabuk ulaşmak için yurtlarına,
Odysseus hiç ayrılmadı
geminin dümeninden,
ülkesine kavuşmaya can atıyordu.
Yoldaşları ise kıskançlıktan yanıp tutuşuyordu.
“Koskoca bir tulum verdi ona Aiolos, içi altın dolu,
Odysseus bunları bizimle eşit olarak paylaşmalı.”
Onuncu günde,
tam uzaktan görünmüşken kıyıları İthake’nin,
seçilirken nöbetçilerin yaktığı ateşler bile uzaktan,
uyuyakaldı Odysseus, dümen başında.
Akılsız yoldaşları hemen koşup tulumu açtılar.
Çılgınlar gibi fırladı dışarıya tüm rüzgârlar,
büyük bir fırtınaya dönüşüp gemileri savurdular.
Tam ulaşmışken yurtlarına,
açıklara sürüklendi tüm gemileri,
Aiolos’un adasına döndüler gerisingeri.
Odysseus yardım istediye de Aiolos’tan yeniden,
kovdu onu rüzgârların efendisi yardım etmeden,
“Lanetlemiş seni tanrılar, defol git evimden,
çek git bu adadan, bize de kötülük getirmeden!”
Ne uygun rüzgârlar verdi,
ne konukseverlik gösterdi.

Açıldılar böylece denize yeniden içleri hüznü dolu,
durmadan kürek çekerek aştılar altı günlük yolu,
Laistrygonların ülkesine ulaştılar yedinci gün.
Odysseus’un gemisi dışında
tüm gemiler kıyıya yanaştı.

Durgun bir limandı burası,
daracık bir boğazdan girilen.
Üç kişi yolladılar önden,
öğrenmek için kim yaşar bu yerde.
Sanki acıyla sınıyordu tanrılar Odysseus'u,
dev yamyamların ülkesine yollamıştı
bu kez Zeus onları,
belli ki bu yolculukta,
başlarına gelecek daha pek çok şey vardı.

İçlerinden birini yerken devlerin kralı,
kaçıp geldi öncülerden ikisi.
Küreklere sarılıp kaçmaya yeltendilerse de hemen,
kayalar fırlatarak saldırdı gemilere Laistrygonlar,
on bir gemi telef oldu çıkamayıp dar boğazdan.
Laistrygonlar acımadan yedi yakaladıkları gemicileri.
Bir tek Odysseus'un gemisi açıkta duran,
bir tek o kurtulabildi bu kıyımdan.

Yüreklerinde sonsuz acı,
enginlere kürek çektiler yeniden.
Canlarını kurtardıklarına bile sevinemediler.

KİRKE

Günlerce yol alıp Aiaie adasına ulaştılar sonunda.
Burası korkunç tanrıça,
büyücü Kirke'nin ülkesiydi,
Perse'den doğma, ışıldayan Güneş'in kızı.
Yatıp dinlendiler iki gün boyunca, tükenmişti
güçleri.
Üçüncü gün, kalkıp çevreyi dolaştı Odysseus,
bir duman gördü uzaklarda,
ormanın ötesinde tüten,
bir geyik vurup döndü yoldaşlarının yanına.
Hep birlikte yiyip içtiler, güçlerini tazelediler.
Eurylokhos'la yirmi yoldaşını gönderdi Odysseus
dumanı gördüğü yere,
araştırma yapsınlar diye.
Ormanın ötesinde,
Kirke'nin sarayını buldu gidenler,
çevresinde kötü tanrıçanın büyülediği insanlar,
kurda, aslana dönüşmüş hepsi de,
dolanmaktalar ortalık yerde.

Kirke'nin tatlı sesi geliyordu sarayın içinden.
Güzel bir bez dokuyordu Kirke tezgâhta,
tanrılara yaraşır güzellikte parlak bir bez
Tam girecekken onlar içeriye,
Kirke çıktı dışarıya,
ardına kadar açtı sarayın kapılarını, çağırdı hepsini.
Kanıp bu konukseverliğe girdi içeri yiğitler.
İçlerinden bir tek Eurylokhos
bu oyuna kanmadı, dışarıda kaldı.
Ballı şaraplı, tılsımlı bir içecek sundu onlara Kirke,
sopasıyla dokunup domuza dönüştürdü hepsini;
akılları insan aklı,
görünüşü domuz yaratıklara.
Eurylokhos çılgınlar gibi koşup döndü gemiye,
anlattı tanrısız Odysseus'a olanları bir bir.

Kuşanıp kılıcını, koştu saraya Odysseus,
ya kurtarmak dostlarını, ya ölmek için bu uğurda.
Belli ki tanrılar acımişti bu kez ona.
Yolda, tanrıların habercisi Hermes çıktı karşısına,
elinde altın bir değnek, genç bir adam kılığında.²
Dedi: "Nereye gidiyorsun böyle tek başına?
Dostların domuza döndü Kirke'nin sarayında.
Yardım etmezsem sana,
böyle olacak senin sonun da."
Tanrısız bir ot verdi ona
Kirke'nin büyüsünü önleyecek,
öğütler verdi nasıl davranacağı konusunda tek tek.
Sonunda Odysseus Kirke'nin sarayına ulaştı.

2 Öyle yapardı eskiden tanrılar, kılık değiştirip çıkarlardı insanların karşısına.

Güler yüzle karşıladı onu Kirke,
ışılıtlı kapılarını açtı sarayının,
tılsımlı içeceğinden sundu
insanları hayvan yapan.
Odysseus'a hiçbir şey olmayınca,
çok şaştı bu iş Kirke.
Kılıcını çekip Odysseus,
tanrıçaya doğru atıldı.
Korkmuştu tanrıça, çığlık çığlığa kaçtı,
"Verdiğim iksire dayanamaz kimse
Odysseus'tan başka.
Anladım, Odysseus'sun sen,
bin düzenli kahraman.
Altın değnekli Hermes söylemişti bana geleceğini
Gel, dost olalım seninle,
mutlu bir aşk yaşayalım."
Hermes'in öğütlediği gibi yaptı Odysseus,
"Söz vermelisin," dedi, "tanrıların önünde,
kötülük yapmayacağına bana,
yoksa dost olmam seninle."
Dost oldular böylece, söz verince tanrıça,
öpüşüp koklaştılar, coşkun bir mutluluk yaşadılar.
Yiyip içmeye gelince sıra, "Nasıl yerim bunları,
dostlarım kıvranırken domuz ahırında?" diyerek
geri çevirdi Odysseus
tanrıçanın sunduğu her şeyi.

Yeniden insana çevirdi
Odysseus'un dostlarını Kirke.
Şimdi hepsi daha boylu, daha da gençtiler.
Sevinç çığlıklarıyla inledi
görmekli sarayı tanrıçanın
yeniden buluşunca eski dostlar birbiriyle.

Odyseus ve adamları tam bir yıl geçirdiler
adasında Kirke'nin, doyasıya gülüp eğlendiler,
hepsinin hizmetindeydi saraydaki periler,
her gün şölen yapıp et yediler, bol şarap içtiler.

Unuttular savaşları

ve savaşla gelen tüm acıları.

Sonunda, tutuşturdu yüreklerini yurt özlemi.

Kirke izin verdi onlara yurtlarına dönmek için,

“Yolunuz açık olsun,” dedi ve uyardı onları;

ölüler ülkesi Hades'ten geçecekti yolları,

danışmak için Thebai'lı kör bilici³

Teiresias'ın ruhuna;

Persephone'ye gidilecekti.

Oturup ağladı Odyseus bunu duyunca dedi:

“Güzelim Kirke, kim kılavuz olur

bu dönüşsüz yolda bize,

var mı gemisiyle Hades'e gidip de dönen kimse?”

Paraladı kendini, yandı, yakıldı kötü kaderine.

“Paralama kendini böyle,” dedi yüce Tanrıça.

“Aç yelkeni, bırak rüzgârlar götürsün gemini,

azgın dalgalı Okeanos'un ucuna.

Orada alçak bir kıyı var göreceksin,

uzun kavakları, söğütleri göreceksin,

orada çek gemini karaya,

doğruca yürü Hades'in bataklıklarına,

sunular sun tüm ölülere, kurbanlar kes.

İşte o zaman gelecek kör bilici

söylemek için sana gideceğin yolu,

atalarının topraklarına doğru.”

3 Bilici, kâhin, gelecek üstüne bilgi veren kişi.

Ve şafak söktü,
Odysseus dolaşp Kirke'nin konağını
uyandırdı tüm yoldaşlarını.
Hepsi uyandı da,
Elpenor adlı en gençleri,
uyku sersemi, yuvarlandı büyük damdan aşağı,
kırırverdi boynunu ve ulaştı Hades'e
hepsinden önce.
Hep birlikte ağlaştılar
Elpenor'un ölümüne, ama ne gelir elden?
Böylece hüznle başladı yolculuk
Kirke'nin adasından Hades'e doğru.

ÖLÜLER ÜLKESİ HADES

Önce gemiyi indirdiler denize,
dikip direğini yelkenleri bağladılar,
koyun sürüsünü alıp gemiye,
kendileri de bindiler.

Güzeller güzeli Kirke uğurluyordu onları
kıydan yolladığı yelken şişiren bir rüzgârla.
İşte böylece yeniden çıktılar yola
ulaşmak için sınırlarına engin denizin,
kıyısına ölümler ülkesinin.

Her zaman koyu bir sis ve bulutlarla örtülü,
güneşin hiç görülmediği bir yerdin ölümler ülkesi.
Ulaştınca Kirke'nin dediği yere,
karaya çıktılar gemiyi,
bir çukur kazıp sunular sundular ölümlere,
ballı süt, tatlı şarap, su ve un serpti Odysseus
çukurun üstüne.

Ünlü soylarına yakarın ölümlerin
koyunlar kesti, kanlar akıttı.
Ölmüşlerin ruhları üşüştü, geldi hepsi,
genç, yaşlı binlercesi birikti.
Dolaştılar çukurun üstünde çılgılık çılgıca

pay almak için sunulardan.
Korkuyla titrese de yüreği,
kılıcını çekip bekledi Odysseus çukurun başında,
acıyı yüreğinde kor gibi yanan Elpenor'un bile,
izin vermedi dokunmasına kurban kanlarına
Thebai'li kör bilici
Teiresias'ın ruhu gelene kadar.

Ve Teiresias'ın ruhu geldi.
Gümüş kakmalı kılıcını soktu kınına Odysseus.
Kurban kanından içen kör bilici, şöyle seslendi:
“Şan içinde ülkene dönmeyi özlüyorsun Odysseus,
oysa çok zorlu bir yolculuk olacak bu,
pek çok tanrı güçlük çıkaracak yolunda sana.
Çatal Adası'nda karşılaşacağınız
ineklerine Güneş Tanrı'nın
dokunmazsanız eğer,
belki varırsınız İthake'ye,
eziyetli de olsa yolculuğunuz.
Dokunursanız o ineklere eğer,
kurtulsan bile sen,
yok olacak gemin ve arkadaşların, bilesin.
Yurduna döndüğünde,
bin bir dert bekleyecek seni.
Bir yığın aymaz adam bulacaksın evinde,
karınla evlenmek, malına konmak isteyen
aç gözlü damat adayları.
Öldürsen bile onları, bitmeyecek çilen,
yeni bir yolculuk yapman gerekecek.
Güzel kurbanlar kesersen Deniz Tanrısı Poseidon'a
ve gökte oturan öteki tanrılara sırayla,
uzun bir yaşam süreceksin

mutlu halkınla birlikte,
yaşlanıp mutlu öleceksin.”

Böyle dedi ve gözden yitip gitti Teiresias’ın ruhu,
karıştı yeniden Hades’in karanlıklarına.

Kimler yoktu ki uçuşan ruhlar arasında?

Anacığının ruhuyla da karşılaştı Odysseus,
dertleştı onunla uzun uzun,
haber sordu yurdundan.

Anlattı annesinin ruhu İthake’de olan bitenleri.

“Oğlun Telemakhos, dirlik içinde yönetiyor ülkeyi,
sabırla dönüşünü bekliyor sadık karın.

Baban artık hiç inmiyor kente, kırlarda yaşıyor,
acıyla düşünüp seni, dönüşünü bekliyor.

Bense, dayanamadım senin özlemine,
öldüm o yüzden,” dedi.

Kucaklamak istediye de Odysseus sevgili anacığının,
izin vermedi buna tanrılar, kucaklayamadı.

Eski dostları geldi sonra teker teker
tatmak için kurban kanını.

Önce kadınlar geldi,
eşleri ve kızları soylu kişilerin.

Odysseus’la söyleştiler.

Sonra savaşta ya da başka türlü ölümlerle ölen
yiğit dostları geldiler,

Troya Savaşındaki silah arkadaşları.

Başta Argos ve Mykene kralı Agamemnon,
sonra yiğit Akhilleus, Troya’da Paris’in okuyla ölen.

“Ölümler ülkesinde kral olacağıma,
bir köle olarak yaşasaydım keşke,” diyordu
Akhilleus.

Sevgili oğlu Neopolemus'un
yiğitliklerini anlattı ona Odysseus,
mutlu etti Akhilleus'un ruhunu anlattıklarıyla.
Tantalos'u gördü sonsuz susuzluğa ve açlığa
mahkûm,
Sisyphos'u gördü kocaman bir kayayı yuvarlarken.
Tam tepeye geldiğinde,
yuvarlanıyordu kaya aşağıya,
yeniden başlaması gerekiyordu Sisyphos'un
kayayı yukarı doğru yuvarlamaya.
Buydu tanrıların ona verdiği ceza.
Herkül'ü gördü ve daha nicelerini.

Kimini karısı öldürmüştü birkaç yudum zehirle,
bir ok ya da mızrak yollamıştı kimini Hades'e,
yaşlanarak ölmüştü kimiyse.
Hepsinin birer hüznünlü öyküsü vardı,
acılarını taşımışlardı Hades'e bile.
Hüzünle sarsıldı yüreği Odysseus'un,
gemisine döndü kederler içinde.
Kürek çekip yelken açtılar,
bırakıp kendilerini güçlü kollarına rüzgârın
uzaklaştılar karanlıklarından Hades'in.

SİRENLERİN BÜYÜLEYİCİ ŞARKILARI, SKYLLA VE KHARYBDİS

Engin denize açılınca gemileri
rüzgâr onları Aiaie adasına sürükledi,
gül parmaklı Şafağın ve Kirke'nin adası.

Gün doğarken yolladı Odysseus arkadaşlarını
büyücü tanrıça Kirke'nin konağına,
alıp getirmeleri için Elpenor'un ölüsünü.
Odun kesip ağaçlardan
üstündeki silahlarla yaktilar ölüyü.
Bir tümsek yapıp yakıldığı yere
gemideki küreğini diktiler anıt diye,
acı gözyaşları döktüler.

Duyunca Hades'ten döndüklerini Kirke,
süslenip geldi yanlarına,
hizmetçileri bol bol et ve kırmızı şarap getirdi.
Kutladı onları Kirke, gidip de sağ döndükleri için
ölümlülerin bir kez girince çıkamadıkları
Hades'ten.

Dedi, "Doyasıya yiyin için bütün gün,

yarın Şafakla çıkarsınız yola yeniden,
hem anlatacaklarım var yol göstermek için,
uyarmak için sizi yolunuzdaki tehlikelere karşı.”

Odyseus, anlattı Kirke’ye olan biteni olduğu gibi,
dikkatle dinledi onu tanrıça ve dedi:

“Şimdi kulak ver anlatacaklarıma.

Sirenlerin adasına varacaksınız önce yolda.

Sarkılarıyla büyüler Sirenler insanları,

uyan bir daha ayıramaz oradan

ölüp çürüyene kadar.”

Sirenlere karşı nasıl davranmak gerektiğini,

hangi yollardan güvenle geçilebileceğini

bir anlattı Kirke yiğit Odyseus’a.

öpekler gibi uluyan canavar Skylla’yı

iki ayaklı, upuzun altı boyunlu, altı kafalı;

günde üç kez suları yutup yeniden kusan

Kharybdis’i anlattı, Skylla’nın karşısındaki

kayalıklarda yaşayan.

Güneş’in koyunlarını ve ineklerini anlattı

Çatal Adası’nda otlayan ve dedi:

“Sakın dokunma bu sürülere

ulaşmak istersen yurdun İthake’ye,

yerseniz bunlardan birini bile,

yok olacak arkadaşların da gemin de...”

Böyle uyardı, yol gösterdi Odyseus’a Kirke.

Altın tahtıyla görünür görünmez

tatlı Şafak ufukta,

asıldılar geminin küreklerine yeniden.

Anlattı onlara Kirke’nin öğütlerini birer birer,

uyardı tüm arkadaşlarını Odyseus,

nasıl davranacaklarını öğretti.

Güçlü bir rüzgârla şişmişti yelkenleri,
kisa sürede, Sirenlerin adasına geldiler.

Bir petek mumu parçaladı Odysseus,
tıkadı arkadaşlarının kulaklarını teker teker
duymasınlar diye Sirenlerin şarkısını.

Sonra bağlattı kendini kollarından ve ayaklarından
iplerle orta direğe, tıpkı Kirke'nin öğrettiği gibi,
yalvarsa bile çözülmek için,
aldırmamalarını söyledi.

Yoldaşları çekerken kürekleri, köpürterek denizi,
Odysseus Sirenlerin şarkılarını bekledi.

Yakınlarından geçerken Odysseus'un hızlı gemisi,
gördü Sirenler, hemen başladı ezgileri,
duyanı delirtecek kadar güzeldi sesleri.

Yakardılar yiğit Odysseus'a, gelsin diye yanlarına,
doya doya dinlesin diye tatlı şarkılarını,
öğrensin diye şarkılardan
hem geçmiş, hem geleceği.

Öylesine güzeldi ki sesleri ve ezgileri
bağırdı yoldaşlarına Odysseus geri dönsünler diye,
tüm gücünü harcadı kurtulmak için
kendini direğe bağlayan iplerden.

Neyse ki duymadı yoldaşları Sirenlerin şarkısını,
kimseyi kandıramadı onca çabası.

Duyamayacak kadar uzaklaşınca Sirenlerden,
çözdüler Odysseus'u bağlı olduğu direkten.

Tam kurtulduklarını düşünürken bu dertten,
bir sis ve duman belirdi çevrelerinde,
Skylla denen canavar vardı önlerinde,

gizlenmiş avını bekleyen kayaların içinde.
Dar bir boğazdı burası,
boğazın karşı ucunda,
bir başka canavar, Kharybdis vardı,
suları yutup günde üç kez, denizi susuz bırakan,
sonra yeniden kusan korkunç Kharybdis.
Odysseus hemen silahlarını kuşandı.
Oysa Kirke uyarmıştı onu silahına davranma diye.

Onlar beklerken nereden geleceğini ilk saldırının
altı başlı Skylla daldı geminin içine ve kaptı
altı sevgili yoldaşını Odysseus'un.
Kaptı götürdü altı yiğidi Skylla,
her başına bir kurban verdiler bir anda.
Skylla yalayıp yutarken altı avını,
asıldılar küreklere olanca güçleriyle,
yutup denizi susuz bırakmadan Kharybdis.
Son hızla geçtiler boğazdan
kurtuldular Kharybdis'ten de Skylla'dan da
altı dostlarını bırakarak geride,
yürekleri acıyla dolu, ağlayarak.
Oradan Güneş'in adasına ulaştılar çabucak.

GÜNEŞ'İN ADASI VE ZEUS'UN ÖFKESİ

Sonunda ulaşmışlardı Güneş'in Çatal Adasına.
Uzaklardan bile duyuluyordu sesleri
adadaki besili sığırların ve iri koyunların.
Uyarmıştı kör bilici Teiresias Odysseus'u
Güneş'in adası konusunda Hades'teyken,
"Sakin ayak basma o adaya," demişti,
"Güneş'in gönül çelen adasında sizi,
korkunç bir yıkım bekler.
Dokunursanız sürülerine,
çok acı olur oç alması Güneş Tanrı'nın."
Aklına gelince bu uyarılar,
yakardı Odysseus yoldaşlarına, dedi:
"Çok sıkı uyardı beni Teiresias,
ayak basmayalım diye
ölümlüleri büyüleyen bu tekinsiz adaya.
Çevirin yönünü koca karınlı kara geminin,
geçip gidelim buradan,
yeni bir dert yaşamadan."
Karşı çıktı hemen yiğit Eurylokhos, dedi:

“İnsaf et Odysseus, yorulmak bilmezsin sen,
ama bak yorgunluktan tükendi yoldaşların,
uykusuzluk götürdü bedenlerinden güçlerini.
Çıkıp dinlenelim şu adada,
yemek yiyelim ağız tadıyla.
Bu yorgunlukla devam edersek yola
karşımıza çıkacak fırtınalarla baş edemeyiz,
kimse kurtaramaz gemimizi parçalanmaktan
gecenin acımasız karanlığında.
Varamayız İthake’ye asla.
Geceyi bu adada geçirelim, yemek yiyelim,
atalım hele yorgunluğumuzu.
Şafakla yine bineriz gemimize, açılırız enginlere...”

Ötekiler de onaylayınca onu,
çaresiz razı oldu Odysseus da.
Dümen kırdılar adaya doğru.
Ant içirdi hepsine teker teker Odysseus,
Güneş Tanrı’nın öfkesini çekecek hiçbir şey
yapmasınlar diye, dedi:
“Güneş’in adasında, Güneş’in sürülerinden
ne bir sığır, ne bir koyun kesilecek.
Yalnızca, Kirke’nin verdiği yiyecekler yenecek.
Güneş Tanrı’nın sürülerine ilişilmeyecek.”
Odysseus’un istediği gibi ant içince herkes,
tatlı suların yanına yanaştırdılar gemilerini.
Yiyip içtikten sonra doyasıya,
yeniden bulduktan sonra güçlerini,
yitirdikleri dostları andılar ağlaşıyorlar.
Yorgunluk seriverdi tatlı uykunun dölşegini,
uyku gelip yerleşti gözlerine ve uyudular.

Sabaha az kala, bir fırtına başlattı
bulutların efendisi koca tanrı Zeus,
yeri, göğü ve denizi birbirine kattı.
Gün ışıyınca ufukta,
siyah gemilerini çektiler korunaklı bir mağaraya.
Topladı herkesi çevresine Odysseus, dedi:
“Gemimizde, yiyecek de var içecek de.
Sakın dokunmayın sığırlarına, koyunlarına
her şeyi gören ve bilen Güneş Tanrı’nın.”
Bir kez daha söz verdiler onlar da.

Tam bir ay sürdü fırtına.
Odysseus’un yoldaşları dokunmadılar
bir tek hayvana bile
yiyecekleri olduğu sürece.
Ne yiyecek kaldı sonunda, ne de içecek.
Bir ayın sonunda,
doymak için açlıktan kazınan midelerini,
balık tuttular denizden,
kuşları ve tavşanları avladılar.
Yetmedi bunlar bastırmaya
açlıktan çıldıran midelerini.
Tanrılara yakarmaya gidip de kuytu bir yerde,
yakarırken uyuyakalınca Odysseus,
ayırtıverdi ötekileri Eurylokhos:
“Gidelim en iyilerini seçelim sürülerdeki ineklerin,
kurban edelim göklerdeki tanrılara.
Açlıktan ölmektense, yeriz onların etlerini biz,
ulaşınca İthake’ye, kendi yurdumuza,
Güneş Tanrı için kocaman bir tapınak dikeriz,
adaklar adar, kurbanlar keseriz.
Öldürmek isterse Güneş Tanrı bizi

kutsal ineklerini yediğimiz için,
varsın öldürsün nasıl isterse.
Tok karnına ölmeyi tanrı eliyle,
seçerim ben açlıktan ölmektense.”

Uyunca arkadaşları onun bu sözlerine,
hep birlikte çevirip yakaladılar
en besili sığırları sürülerinden Güneş'in,
kesip yüzdüler, parçaladılar,
kocaman bir ateş yakıp pişirdiler.
O sıra uyanıp yürüdü Odysseus
koca karınlı tez giden gemiye doğru,
kızarmış et ve yağ kokuları sardı dört yanını.
Görünce yoldaşlarının yaptıklarını,
isyan etti tanrılara uyumasına izin verdikleri için.
Ne çare ki ulaşmıştı bile haberi Güneş Tanrı'ya,
sığırlarının kesilip yendiğinin.
Ant içti Güneş Tanrı sığırlarının öcünü almaya,
koca Zeus, tanrıların en büyüğü söz verdi,
Odysseus'la yoldaşlarını cezalandırmaya.

Altı gün şölen yaptı sığırların etiyle İthakeliler,
Yedinci gün diner dinmez fırtına,
suya indirip gemiyi yola koyuldular,
kürekleri bırakıp direği diktiler, yelken açtılar.
Gökle denizin arasında ilerlerken rüzgârın gücüyle,
Zeus koyu bir bulut saldı üstlerine.
Korkunç bir fırtınayla savruldu koca karınlı
gemileri,
yıldırımlar düştü üstlerine kapkara gökten,
gürleyerek, korkunç bir kasırgayla saldırdı Zeus.
Gürledi, peş peşe yıldırımlar yağdırdı öfkeyle,

direkler kırıldı, yelken yırtıldı, altüst oldu gemi,
içindekilerin tümü düştü denize, boğuldu.
Bir tek Odysseus kalmıştı gemide
bir o yana bir bu yana koşan,
yoldaşlarına yardım için,
ne yazık ki bulamadı kimseyi.
Öylesine azgınlaştı ki fırtına,
parçaladı gemiyi sonunda.
Yalnızca Odysseus sağ kaldı
bir tahta parçasına tutunarak.
İzin vermemişti Zeus'un öfkesi
yoldaşlarının İthake'ye ulaşmalarına.
Telef olup gitmişti o güçlü yiğitlerin hepsi
bu kudurmuş fırtınada.

Dalgalar Skylla ile Kharybdis'in av beklediği
daracık boğaza attı Odysseus'u sonunda.
Tam yutarken denizin suyunu Kharybdis,
kıyıdaki bir incir ağacının dallarına asıldı Odysseus.
Böyle kurtardı kendini Kharybdis'e yem olmaktan.
Sonunda kusunca Kharybdis yuttuklarını,
bıraktı kendini suya,
yapıştı gemiden kalan tahtalara,
kullanarak ellerini kürek gibi, uzaklaştı oradan.
Neyse ki görmemişti onu Skylla.

Çalkalanıp durdu Odysseus
dokuz gün, dokuz gece, dalgaların arasında.
Onuncu gece dalgalar attı onu
güzeller güzeli Tanrıça Kalypso'nun yaşadığı
Ogygie Adasına.
Odysseus kurtulmuştu ama,

birlikte yola çıktıkları on iki gemideki
tüm yoldaşları Hades'in yolunu tutmuştu.

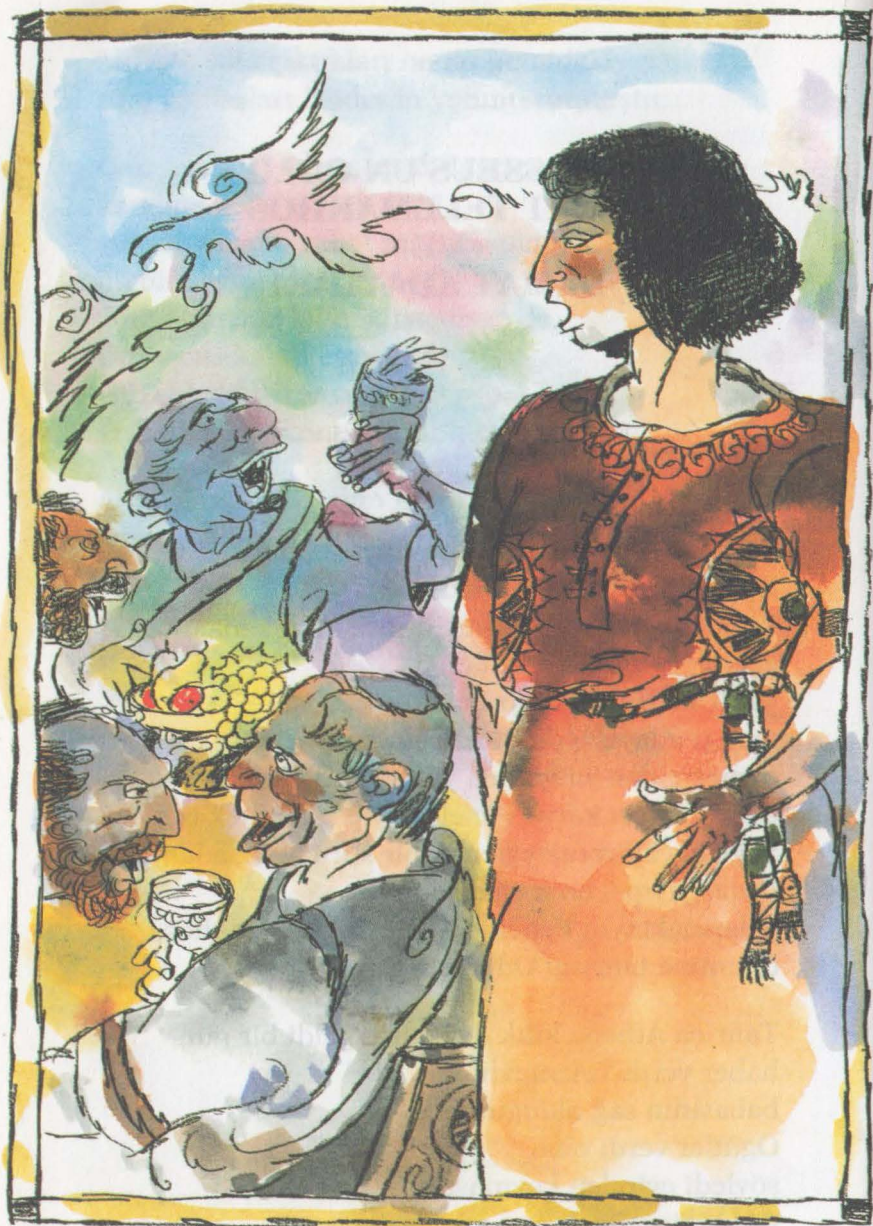
Çok sevmişti Odysseus'u Tanrıça Kalypso,
kendine koca olarak seçti,
yüksek tavanlı rahat mağarasında,
hiçbir şeyini eksik etmedi.
Onu ölümsüz kılmak istediye de
Odysseus kabul etmedi.
Güzel belikli Tanrıça Kalypso,
yedi yıl zorla konuk etti bu talihsiz yiğidi.

Ama şimdi bırakalım Odysseus'u
Ogygie Adasında acılarıyla baş başa,
bu öyküyü anlatacağız ileride nasıl olsa.
Şimdi gidip bakalım neler oluyor
Odysseus'un babayurdu İthake'de...

ODYSSEUS'UN OĞLU YİĞİT TELEMAKHOS VE DAMAT ADAYLARI

Tam üç yıl geçmişti Troya Savaşı biteli,
üç yıldır haber yoktu Odysseus'tan.
Yiğit bir delikanlı olmuştu sarışın Telemakhos
geçip giden onca zamanda.
Öldü sanıp İthake kralını,
damat adayları doldurmuştu sarayı,
ekmek elden su gölden yiyip içen,
Odysseus'un karısı Penelope'yle evlenmek isteyen
bağırıp çağırarak eğlenen bir sürü arsız adam.
Onlar yiyip içerek eğlenedursun,
ağlaşmaktaydı Penelope'yle oğlu Telemakhos,
ölümüne tanrısal Odysseus'un.

Tanrıça Athena kılık değiştirip geldi bir gün,
haber verdi Telemakhos'a
babasının sağ olduğunu.
Öğütler verdi ona,
söyledi evinden kovmasını
gözü dönmüş damat adaylarını.

“Yirmi kürekçiyle bir gemi donat sonra da,” dedi.
“Git, Troya’dan en son dönen yiğitleri ara,
sor onlara, belki babandan haber getirmiştir biri.
Duyarsan yaşadığını babanın,
bil ki dönecektir yakında.
Biraz daha katlanırsın bu sıkıntılara.
Ama duyarsan bu dünyadan göçtüğünü,
hemen dön yurduna, bir mezar yap baban için.
Bu aymazları kovmak için evinden,
öldürmek için gerekirse,
bir düzen düşünürsün.
Sonra da evlendirirsin ananı.”
Böyle dedi ve gitti Athena.
Telemakhos anlamıştı onun
tanrılardan biri olduğunu,
tutmaya karar verdi öğütlerini.
İlk iş damat adaylarının şölenine gitti.
Zorla getirdikleri bir ozan şarkı söylüyordu.
Ötekilerse şarap içip et yiyor, eğleniyorlardı.
Telemakhos söz aldı ve dedi:
“Yeter artık damat adayları,
sabah olunca gidin buradan,
bir başka yerde kurun şölen sofranızı.
Yiyip içerek eğlenecekseniz,
kendi paranızı harcayın,
başka bir adamın varını yoğunu tüketerek değil.”
O gece doyasıya eğlendiler yine damat adayları,
sonra her biri kendi evine yatmaya gitti,
kimsenin umurunda değildi
yiğit Telemakhos’un sözleri.

Uyku tutmadı Telemakhos’u bütün gece.

Athena'nın ögütlediği yolculuğu düşündü durdu.
Gül parmaklı Şafakla birlikte uyandı.
Güzelve giyinip keskin kılıcını kuşandı.
Haberciler yollayıp İthake halkını toplantıya
çağırdı.

Herkes toplanınca, onlara şöyle dedi:
“Bir haber yok eski kralınız soylu babamdan.
Varken başımda böyle bir felaket,
daha da kötüsü geldi şimdi başıma.
Bir sürü damat adayı üşüştü evime,
daha niyeti bile yokken anamın evlenmeye.
Evimde ne var ne yok yiyip içerler,
her gece ayrı bir şölen düzenlerler.
Aranızda bulunan soylu kişilerin oğulları bunlar.
Korktukları için, anamın babası,
dedem soylu İkarios'a gidip
ondan istemekten anamı,
hepsi birden doluştular evime,
koyunlarımı kesip şarabımı tüketirler boş yere.
Gücüm yetmiyor onları evimden kovmaya.
Bari siz engel olun bu talana.”

Damat adaylarından biri anlattı
alandakilere Penelope'nin kurduğu düzeni:
“Tamam,” demişti Penelope.
“Birinize varacağım elbet, ama bekleyin önce,
Odysseus'un yaşlı babası
yiğit Leartes için dokuduğum kefen bitsin,
kefensiz yatmasın toprağa kocamın babası.”
Böyle demişti damat adaylarına ama,
gündüz dokuduğu bezi
gece olunca sökerdi Penelope.

Böylece oyalamıştı gençleri üç yıl boyunca.
Sonunda öğrenmişlerdi bu düzeni her nasılsa.
“Gönder ananı,” dediler Telemakhos’a,
“babasının evine gönder.
Söyle ona, bizi oyalamasın,
babasının seçtiğini beğenmezse,
gönlünün beğendiği birine varsın.”

“Git diyemem anama, burası kendi evi onun.
Ama korkuyorsanız tanrılardan bir parça,
gidin şöenlerinizi başka yerde yapın.
Kendi koyunlarınızı yiyip kendi şarabınızı için.
Sürdürürseniz böyle şöen kurmayı bedavadan,
cezanızı verecektir bir gün yüce Zeus,
öcünü alacaktır babamın,
birinizi bile sağ komadan.”
Böyle dedi akıllı Telemakhos onlara.

Yaşlı bilici, yiğit Halitherses
söz aldı ondan sonra, dedi:
“Yakındır yurduna dönüşü Odysseus’un,
ölümün izlerini görüyorum
aç gözlü damat adaylarının üstünde.
Bıraksınlar artık bu taşkınlıkları,
yoksa acı olacak
Odysseus döndüğünde sonları.”

Alay etti damat adayları
Halitherses’in sözleriyle,
gitmeyeceklerini söylediler hiçbir yere.
Türlü düzenlerle oyalamasındı onları Penelope.
Çoktan ölmüştü tanrısal Odysseus onlara göre.

Ya yollayacaktı Telemakhos onu baba evine,
seçip ilerinden birini, evlenecekti anası,
ya da yiyip tüketeceklerdi
Telemakhos'un tüm mallarını.

Akıllı Telemakhos uzatmadı sözü ve dedi:
“Tanrılar ve tüm İthake halkı biliyor olanı biteni.
Tek isteğim sizden yirmi yoldaş ve hızlı bir gemi,
Sparta'ya gideceğim, Pylos'a bir de
soracağım orada babamın dostlarına
bir haber var mı ondan,
bilirler mi babamın ne zaman döneceğini.
Duyarsam yaşadığını, direnir beklerim bir yıl daha.
Öğrenirsem öldüğünü, yurduma döneceğim,
bir mezar dikeceğim babamın şanına yaraşır,
törenler düzenleyeceğim.
Sonra da evlendireceğim anamı,
setiğı damat adayıyla.”

Sözü aldı Mentor, Odysseus'un can yoldaşı,
giderken evini emanet ettiğı kusursuz arkadaşı:
“Tanrısız Odysseus'u anmaz oldu artık kimse,
kralını unuttu, unuttu babasını halkımız.
Sözüm yok aymaz zorbalara, bildiklerini yapsınlar.
Bir gün canlarıyla ödeyecekler bunu, biliyorum.
Sözüm size İthake halkı, ayıbın en büyüğü sizde.
Bir tek sözünüz yok mu söyleyecek
bu aç gözlü aymaz kişilere?”

Alayla karşıladı Mentor'un bu sözlerini de
Odysseus'un yatağına göz dikmiş damat adayları.
Çabucak dağıldı toplantı.

Damat adayları koşarken yeniden yiyip içmeye,
Telemakhos deniz kıyısına gitti,
tuzlu suyla yıkayıp ellerini,
yakardı Athena'ya yardım etmesi için.
Mentor'un kılığında geldi Athena yanına, dedi:
"Akıllı ve güçlü bir adam oldun artık Telemakhos,
babana benziyorsun her bakımdan.
Şimdi git evine damat adaylarına bir görün,
sonra kumanyasını hazırlat hızlı giden geminin,
testilere şarap doldurt, tulumlara un.
Ben de gidip toplarım yirmi gönüllü kürekçi,
ayarlarım en iyi gemiyi, donatırım senin için.
Zaman yitirmeden açılırız enginlere birlikte."
Duyunca bunu Telemakhos, hemen koştu evine.
Yüz vermedi damat adaylarına,
dinlemedi alaylarını bile, yürüyüp gitti kendi işine.
Şarap doldurttu iki kulplu testilere,
sağlam tulumlara un doldurttu.
Tüm hazırlıklarını gizli tuttu anasından bile.
Bir tek yaşlı dadısı bildi bunları,
söz verdi o da kimseye söylemeyeceğine.

Gök gözlü tanrıça Athena, Mentor'un kılığında
gönüllü kürekçi topluyordu bu sırada,
hızlı giden bir gemiyi donatıyordu deniz kıyısında.
Sonra uyuttu damat adaylarını
Odysseus'un sarayında, hazırlıkları görmesinler,
bir oyun etmesinler Telemakhos'a diye.
Telemakhos ve gönüllüler, taşıdılar tüm erzağı
sağlam karınlı gemiye.
Uygun bir rüzgâr yolladı onlara Athena,
diktiler direği, açtılar yelkeni.

Tam ortasından şişince ak yelken,
uçar gibi ilerlediler dalgaların üzerinde.
Sonra şarap içip tanrılara sunuda bulundular,
gök gözlü tanrıça Athena'ya saygılarını sundular.
Böylece başladı Telemakhos'un yolculuğu,
yanında Mentor'un kılığındaki tanrıça Athena'yla.

TELEMAKHOS'UN PYLOS'A VE LAKEDAİMON'A YOLCULUĞU

Güneş tüm gücüyle yeri ve göğü aydınlattığında
Telemakhos ve yoldaşları ulaştılar Pylos'a.
Toplayıp yelkenleri, yanaştıklarında kıyıya,
kurban kesiyordu Pyloslular tanrılara.
Mentor kılığındaki Athena önde,
yiğit Telemakhos hemen ardında,
vardılar oğullarıyla oturan Nestor'un yanına.
Sevgi ve saygıyla karşılandılar.
Deniz Tanrısı Poseidon içindi hazırlanan şölen.
Altın tasta kendilerine sunulan şaraptan,
Poseidon'a sundular önce, sonra yakardılar
dilekleri yerine gelsin diye koca tanrıya.
Yenilip içildikten sonra doyasıya,
sordu Pylos Kralı Nestor,
Odysseus'un yoldaşı, silah arkadaşı,
kim olduklarını sordu,
nereden gelip nereye gittiklerini.
Akıllı Telemakhos anlattı sözü uzatmadan
başına gelenleri, dedi:

“Yiğit Nestor, Akhaların şanı, şerefi,
izini kovalarım babam Tanrısız Odysseus’un.
Kimse bilmez öldü mü yoksa sağ mıdır,
varsa bir bildiğın anlat bana, acı bile olsa,
bana gerçeğı söyle.”

Bir anda anılara daldı yaşlı Nestor,
uzun uzun Troya Savaşından söz etti onlara,
çektikleri sıkıntılarını, yaşadıkları acılarını anlattı.
Savaş bitip de ganimetleri yükledikten sonra
koca karınlı gemilere,
yelken açmaya hazırlanırken yurtlarına doğru,
Menelaos’la Agamemnon’un, bu iki yiğit kralın
nasıl çatıştıklarını anlattı, dedi:

“Hemen yurdumuza dönmeyi öneriyordu Menelaos.
Orada kalma yanılsıydı oysa Agamemnon,
kurban kesilmesini öneriyordu
dindirip öfkelerini, gönlünü almak için Athena’nın.
Savaşçıların yarısı istekliydi kalmaya
onunla birlikte orada.”

Böylece yarısı yelken açarken engin denizlere
koca karınlı gemilerin,
ganimetlerle dolu tıka basa,
yarısı geride kalmıştı yiğit savaşçıların.
Yola çıktıktan sonra, geri dönmüştü Odysseus
Agamemnon’un yanına.

Başka bir şey bilmiyordu yiğit Nestor
Telemakhos’un tanrısız babası Odysseus hakkında.
Daha pek çok öykü anlattı Nestor,
Troya Savaşına katılan yiğit komutanların
başına gelenler konusunda,
engin denizlerde, dönüş yolunda;

kimisinin gemileri parçalanmıştı çarpıp kayalara,
kimi sürüklenmişti uzak ülkelere, uzak adalara.
En son yiğit Menelaos döndü bu uzun yolculuktan,
tıkabasa ganimetle, değerli eşyayla dolu gemileri.

Nestor, Menelaos'a gitmesini önerdi Telemakhos'a,
"En son dönen odur, bilirse o bilir olan biteni,
aymaz damat adayları talan ederken evini,
oyalanmaya gelmez, tez gitmelisin.

At ve araba veririm sana karadan gidersen,
oğullarım götürür seni Lakedoimon'a kadar,
bildiği her şeyi anlatır sana Menelaos."

Mentor'un kılığındaki Athena gemiye döndü,
o gemide kalacaktı yoldaşlarıyla.

Nestor sarayında ağırladı Telemakhos'u.

Sabah, sağlam bir araba verdi altına,
en hızlı atlarının çektiği.

Oğlu Peisistratos'la birlikte yolladı Lakedoimon'a.
Sürdü arabayı Telemakhos rüzgârla yarışırcasına,
ikinci günün sabahında ulaşmışlardı
yiğit Menelaos'un sarayına.

Krallar gibi karşılandılar orada,
etle ve şarabın en iyisiyle ağırlandılar,
övdüler Menelaos'un sarayını, zenginliğini.
"Keşke olmasaydım bu kadar zengin," dedi
Menelaos.

"Olmasaydım da Troya'da birlikte savaştığımız
dostlarımın yurtlarına döndüğünü görebilseydim.
Onca yiğit içinde Odysseus'a yanarım en çok,
ufacık oğlu Telemakhos'u düşünürüm içim
yanarak."

Ağlayası geldi Telemakhos'un duyunca bunları,
gözleri yaşlarla doldu.

Güzel Helena, Menelaos'un karısı,
Troya Savaşında⁴, uğruna onca yiğidin öldüğü
kadın,
benzetince Telemakhos'u yiğit Odysseus'a,
Peisistratos söze girdi ve dedi: "Doğru bildiniz,
onu buraya babam Nestor gönderdi,
Odysseus'un oğlu Telemakhos bu.
Haber almak istiyor babasından."
Çok duyulandı bunu duyunca Menelaos,
bulunca yiğit Odysseus'un oğlunu karşısında.
Şarap içip geçmiş günleri anlattı uzun uzun,
anlattı onlara Menelaos yiğitliğini Odysseus'un.
Yatıp uyudular o gece gecikmeden.

Gül parmaklı Şafağı bekletmeden
erkenden uyandı Menelaos ve Telemakhos.
Anlattı başlarına geleni Telemakhos bir bir.
Hüzünle dinledi Menelaos, lanetler yolladı
saygı bilmez damat adaylarına.
Sonra anlattı uzun yolculuğu sırada
yaşadığı çeşitli olayları
ve bir adada karşılaştığı
Mısırlı Proteus denen ölümsüzden duyduklarını:
"Durmadan gözyaşı dökermiş baban bir adada,
Tanrıça Kalypso bırakmıyormuş dönsün yurduna,
Zorla tutuyormuş tanrıça yiğit Odysseus'u orada.

4 Bakınız, **Troya Savaşı ve İlyada Destanı**, Uyarlayan, Bilgin Adalı, Büyülü
Fener yayınları, 2005.

Ne gemisi kalmış ne de yoldaşları,
yelken açıp ulaşmak için baba yurduna.”
Böylece anlattı bildiklerini Menelaos,
değerli armağanlar verdi Telemakhos’a.

Bu sırada Odysseus’un sarayında damat adayları,
eğleniyordu şarap içip disk ve mızrak atarak.
O sıra öğrendiler Telemakhos’un
bir gemiyle gittiğini Nestor’un yurdu Pylos’a,
yanında yirmi seçkin yoldaşla.
Hemen bir düzen düşündüler baş başa verip
pusu kuracaklardı ona yolda, dar bir boğazda,
göstereceklerdi Telemakhos’a gününü,
keskin kılıçla alacaklardı teninden canını.
Neyse ki zamanında öğrendi bunu Penelope,
Tanrıça Athena’ya yakardı korusun oğlunu diye,
boğazından bir şey geçmedi, aç yattı o gece.
Soylu bir kadının kılığında göründü ona Athena,
“Korkma,” dedi, “dönecek oğlun sağ salim.
Şimdi konuğu, yiğit Menelaos’la güzel Helena’nın,
armağanlarla dönecek senin yanına merak etme.”
Böyle dedi yüce tanrıça Athena,
rahatlattı yüreğini Penelope’nin, kaybolup gitti.

O sırada denize açılmıştı bile
damat adaylarının gemileri.
Hem açgözlüydüler, hem acımasız,
tanrısal Odysseus’un soyunu kurutmaktı niyetleri.
İki kayalığın ortasındaki dar bir boğazda
pusuya yatıp beklediler Telemakhos’un gelişi.

Onlar bekleyedursun,
biz dönelim Odysseus'un yanına yeniden,
bakalım tanrısai yiğit, Kalypso'nun adasında
ne eyler, nasıl eyler...

ODYSSEUS'UN KALYPSO'DAN KURTULUŞU

Yedi yıldır Kalypso'nun yanındaydı Odysseus,
bir tutsak gibiydi tanrıçanın adasında.
Ama yüreği çok uzaklardaydı, baba topraklarında.
Avutmuyordu onu şarkıları ve gülüşü Kalypso'nun.
Engin denizi gözlüyordu her gün kıyıya inip,
ortalık kararınca dönüyordu Kalypso'nun yanına,
yüreğinde sevgili karısı Penelope'yle
küçücükken bıraktığı oğlu Telemakhos'un özlemi.
Ölmemiőti doğrusu, almamıőtı tanrılar canını,
yaşadığı da söylenemezdi ama Odysseus'un.
Yaşamak mı denirdi böyle yaşamaya
tüm sevdiklerinden uzakta?

Bir sabah erkenden, tüm tanrılar toplanmışken,
Athena anlattı çektiği acıları yiğit Odysseus'un,
"Çok iyi bir kraldı o, bir babaydı halkına.
Halkı bile unuttu Odysseus'u,
Kalypso zorla tutuyor sarayında onu.
Yetmezmiş gibi, şimdi de oğlunu öldürmek için
pusu kurdu yatağına göz diken damat adayları.
Yetmez mi Odysseus'un bunca yıldır çektikleri?"

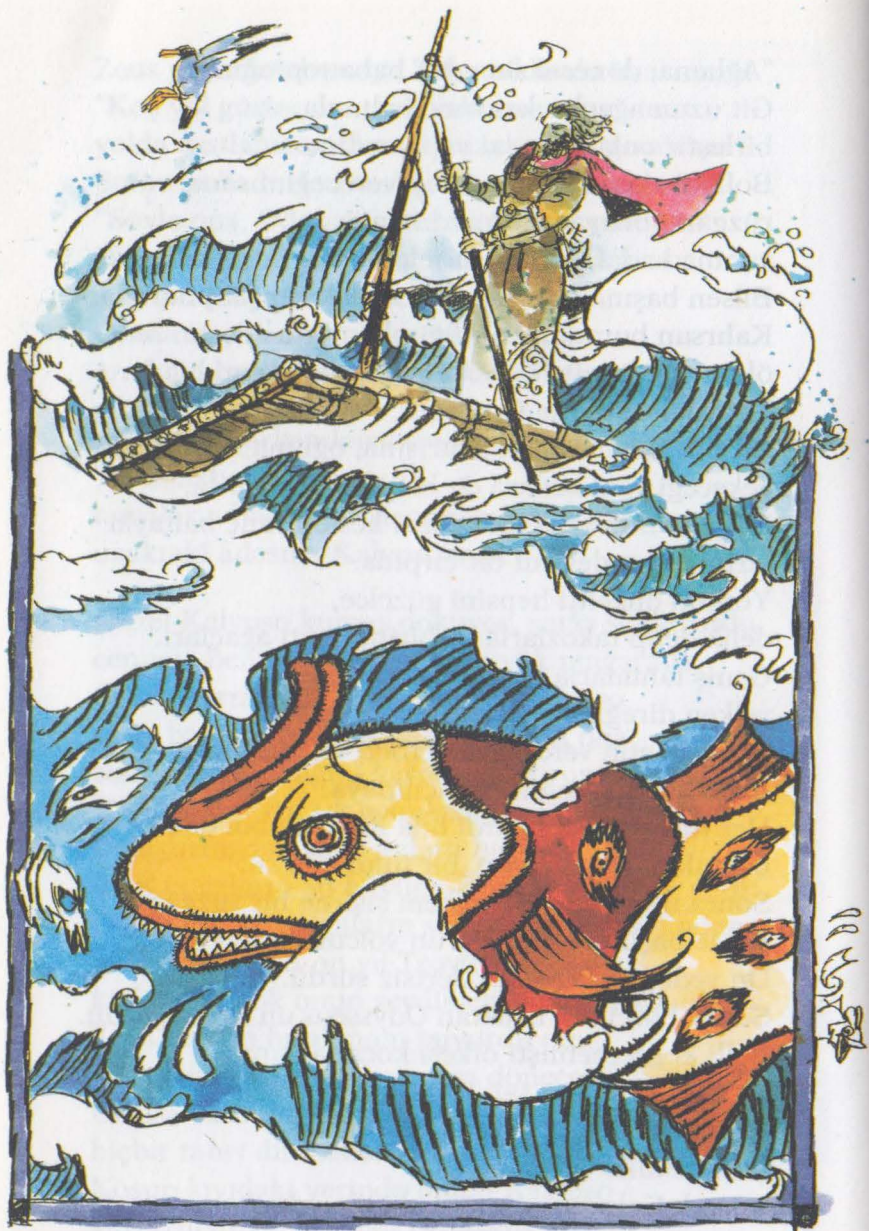
Zeus yolladı Athena'yı, Telemakhos'u uyarmaya,
"Koş yol göster ona, sağ salim varsın evine
yolda rastlamasın damat adaylarının gemisine."
Sonra yolladı Hermes'i, Kalypso'yu uyarmaya:
"Söyle ona, Odysseus dönecek artık yurduna.
Bir salla yirmi günde ulaşacak Phaiak'ların
toprağına.

Orada büyük saygı görecek,
armağanlarla uğurlanacak kendi ülkesine."

Athena koşarken kurtarmaya
Telemakhos'u pusudan,
tanrıların habercisi Hermes uçup gitti
uzaktaki adasına Kalypso'nun.

Güzel Kalypso kumaş dokuyor, şarkı söylüyordu
cennete benzer adasındaki büyük mağarada.
Görür görmez tanıdı Hermes'i Kalypso,
tanrı balıyla karılmış nektar sundu ona,
sordu niye geldiğini karnını doyurunca;
Hermes buraya sık gelmezdi.
Dolaştırmadan sözü anlattı haberci,
ilettiler tanrıların en büyüğü Zeus'un dileğini, dedi:
"Rüzgârın ve dalgaların senin kıyına attığı adam,
hani savaşmıştı on yıl Troya'da,
kaderinde yok onun sevdiklerinden uzakta ölmek,
Zeus hemen bırakmanı buyurdu onu,
artık kendi topraklarına geri dönecek."
Üzülse de buna Kalypso, karşı çıkamazdı Zeus'a,
hiçbir tanrı direnemezdi onun buyruklarına.
Koşup kıyıdaki yerinde buldu Kalypso
yurt özlemiyle ağlayan Odysseus'u, dedi:

“Ağlama, döneceksin artık baba toprağına.
Git uzun ağaçlar kes tunç baltanla,
birleştir onları bir sal yap kendine.
Bol bol ekmek, su ve şarap vereceğim sana,
rüzgârı yollayacağım ardından
varana kadar yurduna.
Bilsen başına gelecekleri, kalmak isterdin burada.
Kalırsan burada, güzelliğimle mutlu ederim seni,
ölümsüz yaparım dilerse, yaşlanmazsın hiç.”
Teşekkür etti ona Odysseus,
tek dileğİ kavuşmaktı karısına, oğluna, yurduna,
ekeceğİ yeni acılara da hazırdu bu uğurda.
Kalypso’nun verdiğİ iki ağzı keskin tunç baltayla
yirmi ağacı devirdi bir çırpıda.
Yontup düzeltti hepsini güzelce,
delik delip takozlarla birbirine çaktı ağaçları.
Geniş tahtalarla kapladı üzerini,
yelken direğİni yerleştirdi orta yere,
Kalypso’nun verdiğİ bezlerden yelken dikti.
Artık hazırdu enginlere aılmaya.
Her türlü yiyecek verdi ona Kalypso bol bol,
bir tulum siyah şarap, bir tulum da su.
Sonra uğurladı onu yelkeni şişiren bir rüzgârla.
Böyle başladı Odysseus’un yolculuğİ.
On yedi gün boyunca dertsiz sürdü.
Sonra Poseidon uzaktan Odysseus’un salını gördü.
Belli ki geçmemişti öfkesi koca tanrının,
tam ulaşacakken salı Phaiakların ülkesine,
fırtınaların, kasırgaların tümünü
saldı üstüne Odysseus’un.
Demek Kalypso’nun söylediğİ buydu,

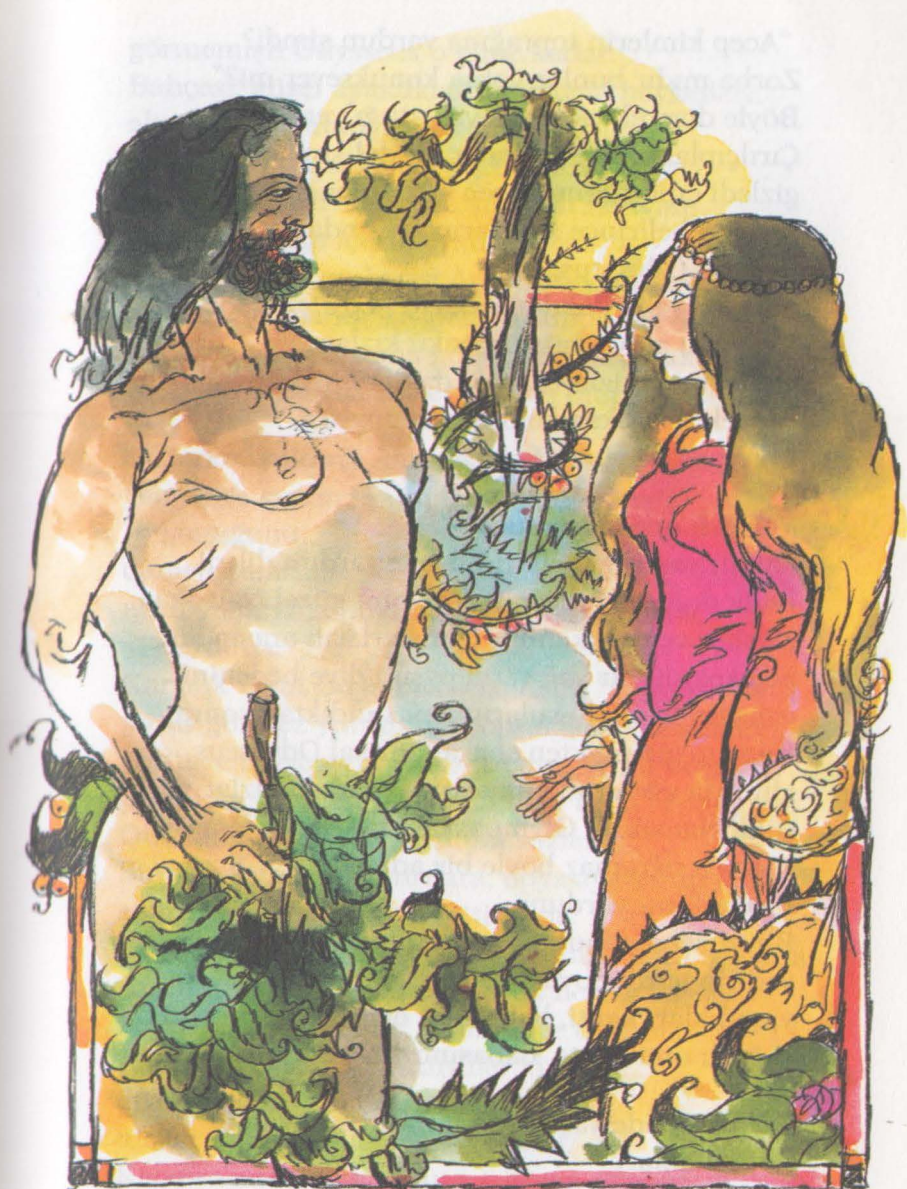

daha nice acılar çekeceğini anlatırken.
Dümeni koptu, direği kırıldı, yelkeni denize uçtu.
Oradan oraya savruluyordu salı dalgaların içinde.
Sonunda sal parçalandı, darmadağın oldu,
Odysseus kurtardı canını,
Tanrıça İno'nun verdiği tanrısal şal sayesinde.
Tam iki gün iki gece çalkalandı dalgaların üstünde,
üçüncü günü getirince gül parmaklı Şafak,
Odysseus karayı gördü az ötesinde.
Son bir çabayla yüzüp ulaştı kıyıya,
öylece kurtuldu.
Deniz de çarşaf gibi olmuştu bu sıra,
gök gözlü Athena, yatıştırmıştı dalgaları.
Son gücünü kullanarak Odysseus, çıktı denizden,
sığındı az ötedeki ormana.
Görünce kurumuş yaprakları ağaçların dibinde,
çok sevindi, gömdü kendini onlara,
soğuktan korunmak için.
Ne dost geldi aklına
ne de düşman
uykuya dalarken.
Öylesine yorgundu ki,
hemen uyudu...

ODYSSEUS PHAIK'LAR ÜLKESİNDE

Kan uykularda uyurken tanrısal Odysseus,
gök gözlü Athena,
çok sevdiği bir arkadaşının kılığına büründü
Phaiak kralı Alkinoos'un kızı, güzel Nausikaa'nın.
Düşlerine girip de,
çamaşır yıkamaya gitmesini önerdi
güzelliğiyle tanrılara denk Nausikaa'ya.

Katırların koşulduğu süslü arabasıyla kral
babasının,
çamaşır yıkamaya gitti Nausikaa o sabah.
Hizmetçileriyle birlikte yıkadılar tüm çamaşırları
çiğneyerek hepsini teker teker,
gürül gürül akan sularında ırmağın.
Güle oynaya duruladılar,
serdiler çakılların üstüne kurusunlar diye.
Güneşte kururken çamaşırlar,
top oynamaya başladı kızlar.
Kral kızı Nausikaa'nın attığı top düşünce
yanıbaşına,
uyanıverdi tanrısal Odysseus, korkuyla düşündü:

“Acep kimlerin toprağına vardım şimdi?
Zorba mıdır bunlar yoksa konuksever mi?”
Böyle diyerek çıktı ortaya yattığı yerden.
Çırılçıplaktı. Bol yapraklı bir dal koparıp
gizledi çıplaklığını gören gözlerden.
Ansızın belirince ağaçların arasında
tanrısal Odysseus,
dört bir yana dağıldı kızların hepsi.
Korkunç görünmüştü çünkü kızlara
güneş ve denizin tuzuyla dağlanmış tanrısal bedeni.
Bir tek Nausikaa kalmıştı kaçmayan,
Alkinoos’un yürekli kızı.

Yakardı ona Odysseus,
anlattı yaşadığı acıları bir bir, yardım diledi.
İyilik dolu sözlerle karşıladı onu güzel Nausikaa,
giysiler verdi yıkanmış çamaşırların arasından,
hoş kokulu bir yağ verdi ovsun diye bedenini
ırmağın köpüklü sularında yıkandıktan sonra.
Yıkanıp giyindikten sonra tanrısal Odysseus,
alımıyla gözlerini kamaştırdı oradaki kızların.
Bildirdi Nausikaa, Olympos’taki tanrılar istemese,
kolayca uğramaz böyle bir adam
Phaiakların yurduna.
Bir güzel ağırladı bu tanrı konuğunu,
yedirip içirdi doyasıya,
yaşadıkları kenti, babasının evini anlatıp övdü,
çağırdı onu kente, babasının konağına.

Bolluk içinde yaşıyordu tanrıların sevdiği
Phaiaklar.

Alkinoos’un şanlı konağı gibisini

görmemişti Odysseus o güne kadar.
Bahçesi, güzel ayaklıklar üstündeki heykelleri,
altından ve gümüşten süslemeleriyle,
tanrılara yaraşırdı sarayın böylesi.
Bir şölen vardı sarayda, ısıt ısıldı her yan.
Odysseus girip içeri gitti doğruca
Kral Alkinoos'un karısı Arete'nin yanına.
Dizlerine kapanıp saygılarını sundu,
tez zamanda yurduna gönderilmeyi diledi ondan,
geçip ocak başına küllerin içine oturdu sonra da.

Alkinoos, kaldırdı, gümüş kakmalı bir tahta oturttu,
yemek ve kırmızı şarapla ağırladı tanrısal
konuğunu,
danışmanlarına dedi: "Toplanalım yarın, danışalım,
nasıl yollarız konuğumuzu sağ salim baba
yurduna."

Karşılık verdi Odysseus ona, dedi: "Ölüvereyim
görür görmez yurdumun topraklarını, sevdiklerimi,
görünce ölüvereyim yüksek çatılı evimi ne çıkar.
Siz yapın gerekeni, yollayın beni baba toprağıma."
Oradaki herkes çok sevdi bu sözleri.

Sunular sundular tanrılara, doyasıya şarap içtiler,
sonra herkes uyumaya gitti evine.

Odysseus, Alkinoos ve Arete kalmıştı koca salonda,
sordu Arete ona, kim olduğunu nereden gelip
nereye gittiğini, dedi: "Anlat bize öykünü."

"Tanrılar öyle çok çektiler ki bana..."
diye başladı söze tanrısal Odysseus,

bir bir anlattı başından geçenleri,

Kalypso'nun yanında tutsak geçen günleri,
fırtınaları, parçalanan gemileri, yitirilen dostları,

buluncaya kadar kendini Phaiakların toprağında.
Dedi: "Üstümdeki giysileri de kızın Nausikaa verdi."
"Kızım doğru olanı yapmış," dedi Alkinoos,
"Keşke gökteki tanrılar,
Koca Zeus, Athena, Apollon
nasip etse de damat yapsam seni kendime,
evlenip kızımla, kalsan burada,
mal mülk versem sana.
Zorlamayız ama seni kalman için, meraklanma,
tanrılar isterse, yarın yollarız seni baba toprağına."
Konuşurken onlar, hazırlandı yatağı Odysseus'un,
az sonra konuk da, ev sahipleri de girdiler
düşlerle dolu koynuna tatlı uykunun.

ALKİNOOS'UN ODYSSEUS'UN ONURUNA DÜZENLEDİĞİ ŞENLİK

Gül parmaklı Şafak
erkenden doğar Akdeniz'de, Ege'de,
ona uyup erken uyanır tanrısal yiğitler.
Öyle oldu o sabah da,
kutsal yiğit Alkinoos Şafakla kalktı yatağından.
Tanrısal yiğit Odysseus da uyandı o saat.
Alkinoos, kentin meydanına götürdü Odysseus'u,
yan yana oturdu onunla.
Haberciler saldı dört bir yana,
Phaiakların önde gelen kişilerini çağırdı
tanışsınlar diye bu tanrısal kahramanla.

Meydanı hemen doldurdu kalabalık.
Athena öylesine bir tanrısal güzellikle bezemişti ki,
hayranlıkla dikmişti herkes Odysseus'a gözlerini.
Herkes oturunca yerine,
dolunca meydan tıklım tıklım,
Alkinoos dedi: "Tanrısal konuğumuz,
çok dolaşmış, çok acılar çekmiş, apansız geldi
evime,

tek dileği kendi yurduna, baba toprağına dönmek.
Hadi donatalım bir gemiyi elli iki yiğit denizciyle,
ulaştıralım onu dilediği yere.”

Ozanların ezgileriyle gidip kara tekneyi indirdiler,
direğini diktiler, yelkenini kreklerini taktılar önce,
sonra dönüp Alkinoos’un sarayına kurbanlar
kestiler,

anılmaya değer bir şölen hazırladılar.

Ozanlar tatlı ezgileriyle şenlendirirken ortamı,
yediler içtiler doyasıya.

Ozanlar destanlar sundu tanrıların bile sevdiği,
Akhilleus’u, Agamemnon’u anlattılar dinleyenlere,
Troya Savaşından söz ettiler uzun uzun.
rtmş başını ağlıyordu Odysseus dinledikçe.

Bir yarışma başlattı tanrıların sevdiği Alkinoos.

Greşip, mızrak ve disk attı gençler,
sonra da, şağırdılar Odysseus’u yarışa.

Ses çıkmayınca tanrısal yiğitten,
gelip ona meydan okudular.

nce anlattı onlara Odysseus çektiği acıları,
ğtler verdi tüm genşlere, sonra dedi:

“Yüreğimi ısırđı sözleriniz, bütün acılarım bir yana,
katılacağım oyunlarınıza.”

Disklerin en ağırını seçti.

Çıkarmadan üstündeki giysisini,
bir kez dönüp güçlü koluyla savurdu disk.

Attığı disk, atılanların hepsinden çok ötelere gitti.
Meydan okudu Odysseus tüm orada bulunanlara:

“Madem istediniz, hadi yarışalım dostça,
greşte de, yumruk yarışında da baş edemezsiniz,
ok atmada geşemezsiniz beni.

Bir tek kofuda baş edemem sizinle,
dalgalar ve denizin tuzlu suyu
ezdi beni, g bırakmadı dizlerimde.”
Tanrıların gdesi Alkinoos araya girdi, dedi:
“Gsterdin sen gücünü yüce konuğumuz,
bırakalım şimdi de ozanlar göstersin hünerlerini.”

Ozanlar sazlarını alıp çaldı söyledi,
hora tepmede usta ışıl ışıl genler dizildiler,
vurdular ayaklarıyla tanrısal toprağa.
Hayranlıkla izledi Odysseus gençlerin dans edişini.
Ozanlar anlatıyordu Olympos’ta yaşayan tanrıların
serüvenlerini, aşk öykülerini.
fkeler, alaylar, kakhahalar ve kavgalarla doluydu
ozanların söylediği şarkılar.
Dinledikçe şarkıları, izledikçe oyunları,
hoş duygularla doluyordu Odysseus’un yüreği.
vglerini sundu sonunda Alkinoos’a
yaşadığı bunca güzellik için.
Alkinoos ve Phaiak’ların önderleri,
Çok değerli armağanlar sundular Odysseus’a.
Biri gümüş kakmalı kılıcını verdi,
Ötekiler, altın kupalar, gümüş kaplar gönderdi.
Alkinoos kocaman bir sandığa yerleştirdi
armağanların hepsini.

Hizmetçiler yıkadı Odysseus’u o gece,
hoş kokulu yağlarla ovdular bedenini.
Bütün bunlar için teşekkürlerini sundu Odysseus
güzel gözlü Nausikaa’ya, dualar etti.
Sonra başladı ozanların en nls Demodokos
ince telli sazını alıp söylemeye Troya türkülerini.

Gözyaşlarına boğulmuştu yeniden yiğit Odysseus.
Bunu görünce susturdu ozanı Alkinoos,
sordu tanrısal konuğuna kim olduğunu,
nereden gelip nereye gittiğini.
İlk kez o zaman açıkladı Odysseus soylu kimliğini.

Önce övgüler düzdü Alkinoos'a ve Phaiak halkına,
barış içinde yaşamının erdemlerini anlattı,
Demodokos'un kanatlanmış sazıyla seslendirdiği
şarkıların güzelliğini övdü ve dedi:

"İstersiniz anlatmamı yaşadığım acıları,
öyle acılar verdi ki bana gökteki tanrılar,
nereden başlasam doğrusu bilemem.
Önce adımı söylemeliyim size, tanıyın beni;
Tanrısal Leartes'in oğlu Odysseus'um ben,
İthake'nin kralı.

Sizinki kadar güzeldir benim yurdum da,
yıllardır uzak kaldım yurdumdan.
Anlatacağım şimdi size Troya'dan dönüşümü,
yıllardır başıma yağdırdığı belaları,
Zeus'un ve öteki tanrılarının..."

Böyle diyerek başladı anlatmaya Odysseus,
Kikon kenti İsmasor'dan Nilüferyiyenler adasına,
Tepegöz'le yaşadıklarından, Kalypso'nun
mağarasına,

anlattı yedi yıl süren tutsaklığına kadar
başından geçenlerin hepsini birer birer.
Yitirdiği yoldaşlarını, parçalanmış gemilerini,
sirenleri, Kirke'yi ve Güneş'in adasını,
uzun uzun anlattı başından geçenleri,
Troya'dan yola çıktığından beri.

ODYSSEUS'UN İTHAKE'YE VARİŞİ

Phaiaklar büyülenmiş gibi dinlediler
tanrısai Odysseus'un anlattıklarını.
Hepsi de öylece sessiz, kalakaldı.
Sonunda Alkinoos oldu konuşan,
çağırdı tüm halkını Odysseus'a armağanlar
vermeye.

Gece olmuştu yine.
Herkes neşe içinde yatmaya gitti evine.
Gül parmaklı Şafakla sabah,
tüm armağanlar ve yiyecek, içecek
yerleştirildi geniş karınlı gemiye.
Büyük bir şölen kuruldu hemen,
bir sığır kurban ettiler koca Zeus'a.
Yenilip içildi doyasıya,
şarkılar söyledi ozanlar, şenlendirdiler ortalığı,
vedalaştı Odysseus tanrısai Alkinoos'la.

Sonra tayfalar oturdular küreklerin başına,
asıldılar var güçleriyle,
tıpkı hızlı giden arabalara koşulmuş atlar gibi.
Uçar gibi aşırıyordu dalgaları koca gemi,

usulca bakıyordu enginlere Odysseus,
sanki o değildi yaşayan onca serüveni.
Yeterince acı çekmişti o tanrısal kahraman,
sonra gidip sessizce uyudu
dalgalara aldırmadan.

Gül parmaklı Şafak uyanmadan daha,
ulaştılar adaya, kuytu bir limana İthake ülkesinde.
Üstünde uyuduğu yumuşak döşegiyle
taşıdılar Odysseus'u kıyıya.

Tüm armağanları taşıdılar bir zeytin ağacının
altına.

O kadar çoktu ki armağanlar,
gemileriyle dönseydi Odysseus Troya'dan,
bu kadar çok olamazdı ganimetleri.
Öylece bırakıp Odysseus'u
yurtlarına doğru yelken açtı Phaiaklar.
Köpürmüştü öfkesinden Tanrı Poseidon,
taşa çevirdi gemilerini tam kıyıya yanaşırken.
Ama o bile önleyememişti işte,
baba toprağına canlı dönmekti Odysseus'un kaderi.

Uykusundan uyandı bu sırada Odysseus,
bilemedi önce hangi topraklarda olduğunu.
Öyle istemişti çünkü Athena, Zeus'un kızı.
Küçük bir oyun oynamaktı Odysseus'a amacı.
Pek üzüldü Odysseus yabancı topraklarda kaldı
diye yine,
oturup verilen armağanları saydı yana yana.
Ağlıyordu ulaşamadığı için baba toprağına.
Ne işe yarardı ki bu armağanlar yurdundan uzakta?
Gök gözlü Athena geldi o sıra bir çoban kılığında,

bir parçacık alay etti Odysseus'la
bilmediği için burası neredir.
“Sorduğuna göre burası neresi,
ya çocuksun sen yabancı ya gelirsin çok
uzaklardan.

Buğdayı bol, şarabı bereketli
İthake'dir bu ülkenin adı,” dedi.
Duyunca yurdunun adını,
hızla atmaya başladı Odysseus'un yüreği.
Çılgınlar gibi sevindi
duyunca baba toprağına vardığını.
Kimliğini gizlemek istedi çoban kılıklı Athena'dan.
Güldü Athena, dedi: “Vazgeç artık bu huyundan,
tanımadın mı, Zeus'un kızı Athena'yım ben,
sana onca zamandır yardım eden,
Phaiakların dostluğunu sağlayan.
Şimdi iyi dinle beni, gizleyeceksin kimliğini,
söylemeyeceksin kimseye yurduna döndüğünü,
bir süre daha boyun eğeceksin
zorbalığına insanların.
Kendin sinayacaksın kendi karını,
öylece ulaşacaksın aradığın mutluluğı.
Gel şimdi şu mağarada saklayalım mallarını,
düşünelim nasıl alt edeceğini damat adaylarını.
Dört yıldır ocağında onlar,
almak isterler karını, konağını.
Oysa dönüşünü bekler umutla sevgili karın.
Yanımdayım senin korkma,
yürü evine, öcünü koma.
Şimdi tanınmaz hale getireceğim seni,
yüzüne bakılmaz bir dilenci gibi.

Git domuz çobanı Eumanios'un yanına,
yürekten bağlıdır o sana, sever karını ve oğlunu da,
anlatacaktır her şeyi o sana.

Ben de gider getiririm oğlun Telemakhos'u
seni aramak için gittiği Sparta'dan."

Odysseus'u yaşlı ve çirkin bir dilenciye dönüştürdü,
yüzü gözü buruş buruş, giysileri yırtık pırtık,
tekmil saçlarını döktü sarıya çalan,
çipil çipil yaptı güzelim gözlerini,
kirli, delik deşik bir heybe astı omzuna,
eline bir değnek verdi.

İğrenmeden bakamazdı kimse suratına,
öz anası bile tanıyamazdı Odysseus'u bu kılıkta.
Sonra da Telemakhos'u bulmaya gitti Athena,
kurtarmak için onu,
tuzağından damat adaylarının.
İzin vermeyecekti bir zarar gelmesine,
Odysseus'un yiğit oğlu Telemakhos'a.

ODYSSEUS'UN DOMUZ ÇOBANI EUMAİOS'LA BULUŞMASI

Ormanların içinden yürüyerek
ulaştı tepeye Odysseus.

Orada oturuyordu Eumaios, çobanların başı,
ağılların yanında, elleriyle yaptığı.

Çarık dikiyordu ayağına kalın sığır derisinden.
Söyleniyordu damat adaylarına sunulduğu için
sürünün en besili domuzları.

Çıkınca ortaya Odysseus, dilenci kılığında,
atıldı üstüne Eumaios'un çoban köpekleri
yetişmese yaşlı çoban, bitireceklerdi işini.

Saygıyla konuk etti onu çoban,
etle, şarapla ağırladı.

Efendisi Odysseus'tan söz etti uzun uzun,
lanetler yağdırdı Helena'ya,
Troyalılarla savaşa neden olduğu için.

"Nice yiğit telef oldu onun uğruna,
efendim tanrısal Odysseus da var aralarında.
Yiğit kişiydi o, ödüllendirirdi beni mutlaka
görseydi nasıl çoğalttığımı sürülerini.

Şimdi damat adayları doluştu evine efendimin,
yiyip içerler, yağma ederler varını yoğunu,
kaç kişi olduklarını bilsen, saymakla bitmez.”
Sordu ona Odysseus, kim olduğunu efendisinin,
“Çok gezmiş bir kişiyim ben görmüşümdür belki
onu.”

“İnanmaz burada kimse sana ihtiyar adam,
denizaşırı ülkelerden yalan haber getiren
o kadar çok kişi oldu ki,” dedi çobanbaşı.
Ant içti Odysseus, “Efendin buraya dönecek,” dedi.
“O zaman verirsin müjdemî.

Tanığım olsun tanrılar, dönecek efendin yurduna
ve öcünü alacak o aymazların hepsinden.”

“Bilirim,” dedi çobanbaşı Eumaios,
“o dönmeyecek.

Derdim o değil şimdi, Telemakhos’u düşünürüm.
Pylos’a gitti babasından haber sormaya.
Dönüşünde pusu kuracak baş belası damat
adayları,

kurutacaklar soyunu tanrısız efendimin.
Ama bırakalım şimdi bunları,
nasılsa bir şey gelmez elimizden.”

Sonra sordu Odysseus’a kim olduğunu,
nereli olup İthake’ye nasıl geldiğini.

Gizledi kimliğini Odysseus, Giritli olduğunu
söyledi,

uzunca bir öykü uydurdu kendini tanıtan,
bir sürü yalan dolan.

İnanmasa da çobanbaşı, yineledi ona
Odysseus’un tez zamanda döneceğini.

Gelince öteki çobanlar akşama doğru,
sürüp domuz sürülerini ağıllara,
yeniden yiyip içtiler, sunu sundular tanrılara.
Geceyi söyleşerek geçirdi Odysseus'la Eumaios,
sonra kepeneklere sarılıp uyudular.

TELEMAKHOS'UN DÖNÜŞÜ VE BABASINI TANIMASI

Gök gözlü Athena, bir çırpıda ulaştı
Odysseus'un sevgili oğlu Telemakhos'a,
söyledi bir an önce dönmesini yurduna,
kusursuz anası Penelope'nin yanına.
Sonra uyardı, dedi: "Damat adayları bekliyor
yolunun üstündeki boğazda, öldürmek için seni,
kavuşamadan baba toprağına.
Geceleyin geç kayalık boğazdan, görmesinler seni.
İlk burunda çık karaya, git çobanbaşının yanına.
Gemiyle yoldaşların gitsin kente, sen orada gecele."
Böyle deyip gitti Athena tanrıların yurdu
Olympos'a.

Telemakhos uyandırdı yoldaşı Peisistratos'u,
yiğit Nestor'un oğlu, dedi: "Yola çıkalım artık."
Altın taçlı Şafak sökünce, Menelaos geldi yanlarına,
güzel Helena'yla birlikte.
Güzel armağanlar verdiler Telemakhos'a,
bol et ve şarapla doyurdular.
İki gencin ardından şarap serperek uğurladılar.

Nestor'un oğlu hızla sürdü atları,
kıyıda bekleyen gemiye kısa sürede ulaştılar.
Sıkı bir dostluk kurmuştu iki genç bu yolculukta.
Kanatlı sözlerle uğurladı onları Peisistratos kıyıdan.

Tayfalar dikip uzun direği, ak yelkeni açtılar
hemen.

Athena'nın yelkene saldığı rüzârla atıldı gemi.
Geceleyin geçtiler pusunun kurulduğu yerden,
yollarını gözleyen aymaz hainlere görünmeden,
pusudan kurtulup İthake kıyısına yanaştılar,
gül parmaklı Şafağın doğuşuyla birlikte.

Bir güzel yiyip içtikten,
bir parça dinlendikten sonra Telemakhos dedi:
"Kente gidin siz, götürün koca karınlı gemiyi.
Çobanları bulacağım ben gidip, sürülere
bakacağım.

Akşama gelirim ben de kente,
dönüş şöleni çekerim hepimize bol şarap ve etle."

Tayfalar çözdüler gemiyi, asıldılar küreklere,
götürdüler kente doğru.

Onlar uzaklaşırken kıyıdan ağır ağır,
tepeye tırmandı Telemakhos,
soylu ve efendilerine sadık çobanı,
Eumaios'u bulmaya gitti.

Odysseus'la yaşlı çoban ateş yakmış
sabah yemeğini hazırlıyorlardı
Telemakhos yanlarına geldiğinde.
Önce Odysseus duydu ayak seslerini.
Yabancılar saldıran köpekler,

kuyruk sallıyordu gelene.
Seslendi Odysseus yaşlı çobana,
“Eumaios, bir tanıdığın geliyor olmalı,” diye.
Sarılıp öptü sevgiyle çoban genç adamı,
yaşlarla doldu gözleri onu görünce.
Anasından haber verdi genç efendisine,
“Bekliyor seni anacığın,” dedi, “dört gözle.”
Et ve şarap sundu, yemek yediler üçü birlikte.

Sorunca Telemakhos kim olduğunu,
“Giritliyim,” dedi Odysseus yine,
anlattı yaşlı çobana anlattığı öyküyü.
“Götür onu da birlikte,
evinde, konuk et,” dedi çobanbaşı.
Telemakhos, “Nasıl yaparım?” diye yanıtladı.
“Onca açgözlüyle doluyken ev,
onların derdi varken başımda,
nasıl başa çıkarım biri saygısızlık yaparsa?”
Öğüt verdiyse de Odysseus,
“Yok çaresi,” dedi Telemakhos.
“Ne kadar kişi varsa adalarda soylu olan,
hepsinin oğlu talip çıktı anama,
konmak için tanrısal babamın mallarına.
Anam oyalasa da hepsini bin bir düzenle,
tanrıların elinde yazgımız. Öyle olacak işte,
tanrılar nasıl isterse.”
Hemen yolladı çobanbaşını kente,
haber versin diye biricik anasına
“Yolda oyalanma, tez git, tez gel,” dedi.

Çıkar çıkmaz çoban yola, Athena geldi
alımlı bir kadın kılığında, göründü Odysseus’a.

Göremiyordu onu karşısında duran Telemakhos.
Dışarıya çağırdı Odysseus'u gök gözlü tanrıça, dedi:
"Tanıt artık kendini oğluna. Birlikte düşünün
nasıl başa çıkacağınızı şu damat adaylarıyla.
Zaman yitirmeden kente ulaşın."
Böyle dedi ve dokundu altın değneğiyle Odysseus'a.
Dilenci giysileri gitti, temiz giysiler geldi yerine.
Gençleştirdi, güzelleştirdi dilenci kılıklı adamı.
İçeri girince Odysseus, şaşırdı sevgili oğlu,
bir tanrı sandı babasını, yakardı.
"Tanrı değilim, yolunu gözlediğin babanım,
sonunda döndüm işte memleketime.
Athena'nın işi bunlar, isterse insanı dilenci yapar,
isterse soylu bir kral."
Sarıldı oğluna gözleri yaşlı.
Ağlaştı baba oğul sevinçten uzun bir süre.
Tüm öyküsünü anlattı Odysseus sevgili oğluna.
Dedi: "Anlat bana kimdir damat adayları,
kaç kişidirler, nasıl adamlardır bunlar?
Oturup düşüneyim nasıl olmalı düzenimiz."

Telemakhos saydı talan edenleri sarayı,⁵
evlenmeyi bahane ederek anasıyla.
Dedi: "Çok duydum yiğitliklerini senin ama,
ikimiz baş edemeyiz bunca adamlarla."
Ona düşündüğü düzeni anlattı Odysseus, dedi:
"Korkma, Athena'yla Koca Zeus
yardımcı olacak bize bu amansız kavgada.
Yarın git saraya, bir şölen hazırla.
Ben de geleceğim oraya çobanbaşıyla."

5 Sekizi uşak, biri ozan, 118 kişi sayar Telemakhos.

Aman sıkı tut ağzını, bilmesin kimse, annen bile burada olduğumu.”

Onlar konuşurken böyle, gözü yaşlı Penelope’ye müjdeli haberi verdi çoban.

Tam o sırada giriyordu Telemakhos’un gemisi İthake limanından içeriye.

Tayfalar çekince gemiyi kıyıya,

koşup Penelope’ye bir kez de onlar verdi haberi.

Duyunca bunu, pek sıkıldı damat adayları.

Toplanıp korkunç bir ölüm tasarladılar pusularından kurtulan Telemakhos için.

Biri, “Gidip dağda pusu kuralım,” dedi.

Bir başkası bunu önledi, dedi: “Büyük suçtur öldürmek kral soyundan birini.

Soralım bakalım Zeus ne ister?

Yerine getirelim tanrıların dileğini.”

Onlar tartışadursun böyle,

çobanbaşı dönmüştü bile evine.

Athena soktu hemen dilenci kılığına Odysseus’u, dokunup altın değneğiyle.

Anlattı onlara Eumaios Penelope’nin nasıl sevindiğini,

Telemakhos’un gemisinden de bir haberci geldiğini.

“Kentin üstündeki tepeye varmışım ki

siyah karınlı bir geminin girdiğini gördüm limana.

Bir sürü adamla doluydu içi.

Belli ki pusuya giden damat adaylarıydı getirdiği.”

Kurdular sofralarını haberleri aldıktan sonra,

bir güzel doyurup karınlarını

uykunun yumuşak kollarına bıraktılar kendilerini.

TELEMAKHOS'LA ODYSSEUS'UN KENTE GELİŞİ

Erken doğan gül parmaklı Şafakla
giyinip kuşanıp çıktı Telemakhos yola.
Giderken, çobanbaşına dedi:
“Götür kente bu talihsiz yabancıyı,
bırak dilensin orada.
Konuk alamam evime onu
bunca dert varken başımda.”
Böyle diyerek çıktı Telemakhos,
uzun mızrağı elinde, doğruca evine gitti.
Ağlayarak sarıldı oğluna güzel Penelope,
onu kanatlı sözlerle karşıladı.
Anlattı ona Telemakhos,
aldığı haberleri babasından,
Kalypso'nun adasında zorla tutulduğunu söyledi.

Bir konuğu vardı Telemakhos'un,
tanrıların habercisi Theoklymenos
kesti sözünü, dedi:
“Tanrı sözcüsüyüm ben, dinle beni,
Odysseus döndü baba toprağına dünden beri,

biliyor damat adaylarının düzenlerini,
bir yıkım hazırlıyor şimdi onlara.”

Onlar konuşurken böyle,
damat adayları eğleniyordu sarayın bahçesinde.
Gelince yemek saati, girdiler içeriye
yağlı domuzlar ve bir buzağı kesip
yemeği hazırlamaya koyuldular akşam şöleni için.
Bu sırada kente gelmekteydi
çobanların başı ve Odysseus.
Girdiklerinde kente,
bir ezginin sesi geliyordu saraydan.
“Önce sen gir içeri, ben sonra gelirim,”
dedi Odysseus çobana sarayın avlusunun önünde.
Kapının dışında, yerde yatan bir köpek,
kaldırdı başını, dikti kulaklarını
tanrısal Odysseus’un sesini duyunca.
Argos’tu bu, Odysseus’un köpeği.
Sahipsiz kalmıştı o gideli beri,
yatıyordu orada pisliklerin içinde.
Hemen tanıdı sahibini, kuyruğunu salladı.
Tanımıştı Odysseus da sevgili köpeğini,
eğilip başını okşadı.

Önce çobanbaşı girdi içeri,
bir iskemle alıp Telemakhos’un sofrasına oturdu.
Ardından Odysseus girdi.
Durup her adamın önünde, dilendi.
Kimisi ekmek ve et verdi damat adaylarının,
kimisi söylendi; “Kimdir bu adam,
nereden çıktı?” diye.
İçlerinde en çok Eupeithes’in oğlu,

Telemakhos'u öldürmek isteyenlerin elebaşısı,
Antinoos söylendi,
fırlatıp attı elindeki tokmağı
Odysseus'un sırtına.
Kaya gibi durdu Odysseus olduğu yerde,
sırtına vuran tokmağa hiç aldırmadı.
Kınadı Antinoos'u.
Ötekilerin çoğu da kınadılar bu şımarık adamı.

Tanrısız Odysseus karnını doyururken bir kıyıda,
üzgün kraliçe Penelope çağırttı onu yanına,
kocasından haber sormak için.
Dedi: "Giysiler armağan ederim ona,
doğruysa söyledikleri."
Domuz çobanı varıp çağırdı Odysseus'u
Penelope'nin yanına.
"Görmedin mi yaptıklarını bana?" dedi Odysseus,
"Bir zararım dokunmamışken kimselere.
Şimdi gidersem kraliçenin yanına,
kim bilir daha neler yapar bu taşkınlara.
Beklesin Penelope, sabretsin,
herkes yatmaya gittikten sonra gelsin,
anlatacağım ona dilediği her şeyi,
kocasının dönüş gününü bile."
Bu haberi verip döndü çoban sürüsünün başına.
Penelope bekledi.

Tam o sırada, kentin ünlü dilencisi İros geldi,
kafa tuttu Odysseus'a, kovdu onu,
"Gitmezsen, ayağından sürükler, atarım," dedi.
Kışkırttı onları tüm damat adayları
kayıp diye.

Yeni bir eğlence çıkmıştı hepsine.
Ant içtiler, söz verdiler Odysseus'a,
kimse bu kavgaya karışmayacaktı.
İri yarı, boylu boslu bir adamdı İros,
besbelli bir güzel dövecekti bu ihtiyarı.
Gövdesini saran çaputları sıyırp da
beline dolayınca çıktı ortaya
Odysseus'un güçlü bacakları.
Athena gizlice dokunmuştu altın değneğiyle,
vermişti gücünü geriye.
Oradakilerin hepsi şaştı bu işe.
Korku içinde saldırıp vurdu İros Odysseus'a,
tınmadı bile tanrısız kral.
Bir de o vurdu İros'un boynuna,
kırıldı kemikleri dilencinin, yığıldı yere.
Sürükleyip ayaklarından attı onu Odysseus
dış kapıların önündeki avluya.
Gelip oturdu yine eski yerine,
kirli heybesindekileri yemeye koyuldu.

Daha çok taşkınlık yapmadan damat adayları,
şöleni bitirdi Telemakhos,
evine yolladı herkesi.
Şarap sunup tanrılara kendileri de içtikten sonra,
damat adayları evlerinin yolunu tuttular.

DADISI EURYKLEİA ODYSSEUS'U TANIR

Herkes gittikten sonra uyumaya o gece,
Odysseus'la oğlu kaldılar büyük sofada.
Tüm silahları kaldırmasını öğütledi Odysseus,
tanrısal oğlu da dinledi sözünü babasının,
taşıttı kılıçları, kargıları, kalkanları
gözden uzak bir yere.
Sonra gidip yattı.
Tek başına bekledi Odysseus
Penelope'nin gelişini.

Athena bir uyku oturtmuştu gözlerine kraliçenin,
uyurken ona armağanlar bağışlamıştı tanrıça,
güzellik katmıştı güzelliğine,
görenler vurulsun diye.
Çıkıp geldi Penelope tüm güzelliğiyle.
Ateşi canlandırdı hizmetçiler,
Bir koltuk ona, bir koltuk Odysseus'a getirdiler,
üstüne postlar serili.
Övdü güzeller güzeli Penelope'yi Odysseus, dedi:
"Uçsuz bucaksız yeryüzünde,
yıldızlar gibi gezinir ünün.

Ölümlüler bir yana, tanrılar bile sevip onaylar seni.”

Yakındı ona Penelope aç gözlü damat adaylarından, anlattı yaşadıklarını bir bir:

Bir kefen bezi dokuduğunu
kayınbabası yiğit Leartes için,
herkese duyurduğunu dokumayı bitirince kefeni,
içlerinden biriyle evleneceğini.
Nasıl dokuyup kumaşı gündüz,
gece olunca gizlice söktüğünü,
nasıl bozulduğunu bu oyunun,
hepsini anlattı.

Uydurduğu öyküyü anlattı ona da Odysseus.

Dedi: “Gördüm kocanı, evimde ağırladım onu,
üstünde erguvan renkli bir giysi vardı.

İki katlıydı, tutturulmuştu altın bir tokayla,
üstünde bir geyik ve köpek olan.”

Duyunca bunları, doyasıya ağladı Penelope.

O dokumuştı bu giysiyi,
o vermişti kocasına bu altın tokayı.

Dedi: “Belli ki doğruyu söylüyorsun sen.
Dostumsun, konuğumsun bundan böyle.”

Ağlıyordu güzel Penelope.

“Tüketme kendini böyle, biliyorum,
tez zamanda dönecek kocan sana ve ülkesine.
Tanrılar böyle buyurdu,” dedi Odysseus.

“Gelin, yıkayın değerli konuğumun,
ellerini ve ayaklarını.

Sonra yağlarla ovun, rahatlasın tüm bedeni,”
diye buyurdu hizmetçilerine Penelope.

Odysseus’un ayaklarını yıkamaya,

sütüyle büyüten onu, esirgeyip kollayan
dadısı Eurykleia geldi pırıl pırıl bir leğenle.
Bir yara vardı bacağında Odysseus'un,
yaşlı kadının yurdunda bir av sırasında
beyaz dişleriyle açtığı bir yaban domuzunun.
Daha görür görmez yarayı Eurykleia,
tanıdı onu, dedi: "Sen Odysseus'sun.
Nasıl unutturum bu yarayı sevgili yavrum benim.
Nasıl da tanıyamadım seni."
Susturdu onu Odysseus, dedi:
"Sus, konuşma, öldürtmek mi istersin beni,
kimseye söyleme sakın geldiğimi,
bekle yarına kadar."

Penelope geldi yanlarına bu sıra, dedi:
"Bir karar verdim sevgili konuğum,
danışmak isterim sana.
Düşümde gördüm, bir kartal öldürüyordu,
kaz kılığındaki damat adaylarının hepsini.
Bir yarışmayı duyuracağım bana talip olanlara.
Odysseus dizerdi on iki baltayı
bir geminin kaburgası gibi,
geçirirdi okunu hepsinin arasından,
tepelerindeki halkaların tam ortasından.
İşte bu yarışmayı düzenleyeceğim şimdi,
damat adayları arasında.
Kimin oku giderse dosdoğru hedefe,
onunla evleneceğim."
Akıllı Odysseus hemen yanıtladı onu, dedi:
"Hemen düzenle bu yarışmayı,
Odysseus'un yayıyla yarışınlar,
hani şu İphitos'un armağan ettiği Eurytos'un yayı,

kim gererse yayı kolayca,
geçirebilirse oku baltaların arasından,
onun olsun Odysseus'un yatağı."

YARIŞMA

Altın taçlı Şafakla uyanıp
yayın durduğu odaya gitti Penelope.
Asılıydı yay duvara, parlak kılıfının içinde,
yanında bir sadak, içi ok dolu.
Götürmezdi bu yayı Odysseus
savaşa gittiği zaman kara gemilerle,
gözü gibi saklardı evinde.
Önce ağladı doya doya,
alıp yayı ve okları eline sonra,
gitti damat adaylarının yanına, dedi:
“Yıllardır yiyip içersiniz her gün
erkeği çok uzaklarda olan bu evde.
Tek bahaneniz, evlenmek benimle.
İşte bir yarışma,
yarışmayı kazanan kavuşacak muradına.
Tanrısal Odysseus’un yayını getirdim size.
Kim gerip de bu sert yayı
Odysseus’un yaptığı gibi,
geçirirse oku on iki baltanın arasından,
evleneceğim onunla.”
Böyle dedi, bıraktı yayı ve okları
çekilip gitti Penelope.

Telemakhos, kışkırttı damat adaylarını.
Düz bir çizgi çizip toprağa
dizdi baltaları sırayla bu çizginin üstüne.
Adaylardan Leiodes kalktı ilkin denemeye gücünü,
ne kadar asıldıysa da kirişe, geremedi yayı bile.
Sonra ötekiler denediler teker teker,
ama beceremediler.
Onlar uğraşırken böyle,
Odysseus'un iki adamı, sığirtmaçla domuz çobanı
çıktılar dışarıya, Odysseus da gitti peşlerinden.
Sordu onlara tanrısal Odysseus, dedi:
"Çıkıp gelse şimdi efendiniz ansızın,
yardımına koşar mısınız?
Yoksa bu adaylardan yana mı olursunuz?"
Sığirtmaç yakardı Zeus'a, "Bir getirse," dedi,
"koca Zeus onu, gösterirdim bu aymazlara
gücümü."
Onun gibi domuz çobanı da yakardı tüm tanrılara.
Odysseus anladı, bu ikisi kendinden yana.
"İşte," dedi "Odysseus karşınızda.
Döndüm sonunda baba toprağına.
Bir tek sizi gördüm hizmetkârlarım arasında,
dönmemi içtenlikle isteyen.
Zeus'un izniyle, vereyim cezasını şu adayların,
birer eş alacağım size, birer ev yaptıracacağım
kendi evimin bitişiğine, mal, mülk vereceğim,
Telemakhos'a kardeş olacaksınız."
Böyle dedi Odysseus, sonra gösterdi onlara
yaban domuzunun diş izlerini.
Görünce yara izini, tanıdılar onlar da efendilerini,
sarılıp ağlaştılar, öptüler onu;

o da anlattı onlara kurduğu düzeni.
Girdikten sonra içeri Odysseus,
kapatacaklardı kapıları bu ikisi.
Kimse girmeyecekti, çıkmayacaktı.

Yeniden girdiğinde Odysseus içeri,
Eurymakhos'un elindeydi yay, geremiyordu ne
yapsa.

"Geremedik hiçbirimiz Odysseus'un yayını," dedi.
"Büyük bir utanç olacak bu hepimize."

Susturdu onu Antinoos, dedi:

"Bırakalım yayı da okları da yerine.

Yarın okçu tanrı Apollon'a kurbanlar sunarız,
sonra yine deneriz ok atmayı.

Haydi, taslarımızı doldursunlar da,
yiyip içip eğlenelim biraz."

Beğendi bu sözleri herkes, şarap dağıtıldı hemen.

Bu sırada akıllı Odysseus, öne çıkıp konuştu:

"Haklısınız yerden göğe kadar,

yay germeye ara vermeli şimdi,

ama bir de ben denemek isterim şu parlak yayı,

eskiden fena değildim ok atmada,

bakalım kollarımda güç kalmış mı?" dedi.

Alaya aldı onu Antinoos, uyardı

otursun oturduğu yerde, rahatına baksın diye.

Gözünü korkutmaya çalıştı, dedi:

"Aklını mı kaçırdın sen miskin yabancı?

Gerersen bu yayı sen, barındırmayız seni bu ülkede,

atar bir koca karınlı gemiye,

esir diye yollarız, kurtulamazsın bir daha.

Otur yerinde, şarabını iç, ses çıkarma."

Karşı çıktı güzel Penelope buna.

Telemakhos'un konuklarını
küçük düşüremeyeceğini söyledi Antinoos'a.

Korkuyordu aslında damat adayları,
dillere düşmekten tüm ülkede,
bu dilenci gerebilirse yayı
alay konusu olmaktan herkese.
Söze girdi akıllı Telemakhos,
"Kimsenin benden başka, hakkı yoktur bu yayda.
İstersem onu bu adama armağan bile ederim,
kimse karışamaz buna.
Sen de çık git odana anacığım," dedi,
anasını uzaklaştırdı oradan.
Bu sırada domuz çobanı almış götürüyordu yayı
dilenci kılıklı Odysseus'a.
Bağırarak önlemeye çalışırken onu damat
adayları,
haykırarak susturdu Telemakhos hepsini, dedi:
"Götür ver yayı ona, bırakın bir de o denesin."

O sıra kapanmıştı sofaya açılan kapıların tümü,
bağlanmıştı kalın iplerle.
Kimse çıkamazdı artık, ne de girebilirdi içeriye.
Tanrısal Odysseus yayı iyice gözden geçirdi,
çekip kirişi yayı kolayca gerdi.
Sapsarı olmuştu damat adaylarının hepsi.
Bir işaret yolladı koca Zeus o anda,
korkunç bir gök gürültüsüyle her yeri inletti.
Sadaktan çektiği sivri oku yerleştirdi yerine,
yerinden bile kalkmadan fırlattı hedefine.
Sivri uçlu ok sekmeden geçti
baltaların tepesindeki halkaların arasından.

Odyseus seslendi oğluna o zaman, dedi:
“Telemakhos gördün mü, utandırmadım seni,
hiç de zor değilmiş bu yayı kullanmak,
doğruca hedefini bulmak.
Hadi artık başlatalım şöleni,
bir güzel eğlensin şanlı damat adayları,
keyifleri yerine gelsin.”

Anladı Telemakhos babasının demek istediğini.
Hazırladı kılıcını, mızrağını ve bekledi.

DAMAT ADAYLARININ SONU

Çıkarıp attı Odysseus sırtındaki paçavraları,
elinde yayı, sadağında okları,
bağırdı damat adaylarına, dedi:
“Bitti artık bu oyun.”

Saldı okunu, vurdu Antinoos’u boynundan.
Tam şarap kâsesini dikerken kafasına,
tepe üstü devrilip gitti Antinoos.

Damat adayları Odysseus’a öfkeyle çıkıştılar:
“İnsanları oklarsın madem,
giremezsin sen bu yarışmaya alçak dilenci,
sağ çıkamazsın bu ülkeden,
ölümlerden ölüm beğen.”

Bağırdı onlara Odysseus:
“Ne beklerdiniz köpek soyları,
soyup talan ettiniz evimi, zorbalık yaptınız,
karımı bile almaya kalktınız ben ölmeden.
Korkmadınız mı tanrılardan.
Gelip öcümü alacağımdan korkmadınız mı?
Ölmeye hazır olun şimdi hepiniz,
öldü saydığınız Odysseus’um ben.”

Damat adaylarının hepsi düşünürken
nasıl kurtulacaklarını bu kıyımdan,
korku içinde yemyeşil olmuş suratları,
Eurymakhos atıldı ortaya ve dedi:
“Gerçekten Odysseus’san sen evine dönen,
hakkın var yerden göğe kadar tüm dediklerinde.
Bu insanların tümü sana karşı haksızlık yaptılar.
Ama bizi kışkırtan adam yatıyor işte yerde.
Pusu bile kurdu öldürmek için oğlunu,
kral olmayı düşlüyordu İthake ülkesine.
İşte şimdi cezasını buldu.

Bağışla bizi Odysseus, zararın neyse karşılız,
veririz karşılığını konağında yenip içilen her şeyin.
Sığırla, altınla, tunçla tüm borcumuzu öderiz.”
Sordu ona akıllı Odysseus, dedi:
“Nasıl ödeyeceksiniz işlediğiniz suçların,
yaptığınız zorbalıkların borcunu?
Verseniz tek mil mallarını babalarınızın,
yetmez bunları karşılamaya.
Ya savaşırsınız benimle,
ya kaçıp gidersiniz utanç içinde.”

“Çekin kılıçlarınızı savunalım kendimizi,”
diye bağırdı içlerinden biri,
çıkardı kılıcını kınından saldırdı Odysseus’a.
O anda bir ok zavallının yüreğini deldi.
Bu amansız kavgada, vınladı durdu
Odysseus’un okları havada, her biri bir can aldı.
Kiminin ciğerini Telemakhos’un mızrağı deldi,
kimini domuz çobanı ve sığirtmaç
Hades’in dönüşsüz yoluna gönderdi.
Açgözlü, aymaz damat adaylarının aynı oldu sonu.

Kara ölümden kaçmaya çalışanların hepsini,
aman dileyip yakaranları bile gönderdi Hades'e
Odysseus'un kara öfkesiyle durmak bilmeyen elleri.
İki kişi kalmıştı geride:

Şenliklere katılmaya zorlanan ozan Phemios ile
çocukluğundan beri Telemakhos'u gözetən
yaşlı haberci Medon.

"Dur! Öldürme onları!" diye bağırdı Telemakhos,
dinledi babası, sağ bıraktı oğlunun dostlarını.
Sonra, çağırdı hizmetçi kadınlardan
onuruna leke sürenleri,
biri ipe asarak cezalandırdı onları da.

Sadık hizmetkârlar
sevinç gözyaşlarıyla karşıladılar efendilerini,
öptüler doyasıya, tuttular ellerini.
Hiçbir kıyım yaşanmamış gibiydi avlu.
Ağlamak istiyordu Odysseus mutluluktan.
Sonunda kavuşmuştu oğluna, yurduna ve karısına.

Her şey sona erip avludaki ölümler kaldırıldıktan,
avlu iyice temizlenip
tütsülerle arındırıldıktan sonra,
dadısı Eurykleia'yla haber yolladı Penelope'ye.
Dedi: "Söyle ona, kocası geri geldi."

ODYSSEUS'UN PENELOPE'YE KAVUŞMASI

Koşup Penelope'nin yanına haber verdi dadı,
tanrısal Odysseus'un döndüğünü,
damat adaylarının hepsini hakladığını.
İnanmadı önce Penelope, dedi:
"Aklını oynatmış olmalısın sevgili dadı,
bir başkası gelip uyandırsaydı beni böyle,
kovardım onu konağımdan,
eğleniyor diye yaşlı gönlümle."
Yaşlı dadı anlattı Penelope'ye olanları bir bir,
anlattı gerçekleştiğini en büyük dileğinin.
Dedi: "Kocan döndü sağ salım,
temizledi ocağını aç gözlü hainlerden,
öldürdü hepsini teker teker.
Oğlun biliyormuş geldiğini babasının,
damat adaylarına karşı birlikte dövüştüler.
Ayaklarını yıkarken yara izinden tanıdım onu,
söyledim sana ama susturdu beni.
Hadi gel gidelim sevdiğine
bunca yıl bekleştiniz, daha çok bekletme."

Koşarak indi aşağıya Penelope.
Gördü, hem Odysseus'tu hem değildi
paçavralar içindeki o adam.
Athena'nın dokunuşuyla,
güzelleşip irileşti yaşlı dilenci.
Dadısı yıkayıp yağlarla ovdu bedenini,
güzel giysilerini de giyince,
bukleli saçlarıyla Odysseus ölümsüzlere benzedi.
Yine de emin olabilmek için,
başka kimsenin görmediği yatakları üstüne
bir oyun düşündü Penelope.
Buyurdu dadıya yerine çekirtmesini
o eski büyük yatağı.
Anlamıştı sınavı Odysseus.
Tanrılardan başka kimse oynatamazdı yerinden,
koca bir zeytin ağacının gövdesiyle bütünleşmiş
o görkemli yatağı;
kendi elleriyle yapmıştı Odysseus onu.
Bir tek o bilirdi bu yatağın sırlarını,
bir de sevgili karısı.
Anlattı Penelope'ye nasıl hazırladığını elleriyle,
odanın ortasındaki zeytin ağacının üstüne
kurulmuş,
altın, gümüş ve fildişi süslemeli o yatağı.
Dedi: "Kesilmemişse o zeytin ağacı,
oynatamaz o yatağı hiç kimse yerinden."

Duyunca bunları Penelope,
anladı gerçekten Odysseus'tur karşısındaki.
Koştı kocasına gözünde yaşlarla, sarıldı.
Sarılıp öpüştüler, ağlayıp gülüştüler
ölümsüz aşklarının coşkusuyla,

fırtınadan kurtulup kıyıya sağ ulaşmış
denizciler gibi sevindiler.

Sonra uyardı Odysseus karısını ve oğlunu,
hazır olmaları için yeni eziyetlere
Hades ülkesinde bilici Teiresias'ın söylediği.
Bitmiyordu onun çilesi, gelmekle İthake'ye.
Önce yüzleşmeleri gerekiyordu
öldürdükleri adaylar için İthake halkıyla.
Büyük bir ceza bekliyordu onları haklı olsalar da.
Sonunda, tanrılara bıraktılar kaderi,
isteseler de değiştiremezlerdi,
gidip yattılar onlar da.

Önce Penelope anlattı
damat adaylarından çektiklerini.
Ardından Odysseus anlattı Kikonlar'dan başlayarak
tüm serüvenlerini,
baba toprağına ulaşana kadar yaşadığı her şeyi.
Serildiler sonunda tatlı uykunun
yumuşak kollarına.

ACILI GÜNLERİN SONU

Altın taçlı Şafak uyandırınca yeryüzünü,
babası yaşlı Leartes'i görmeye gitti Odysseus
Athena'nın saldığı buluta gizlenerek.
Bağların, bahçelerin ortasında
güzel bir evde yaşardı Leartes uşaklarıyla.
Odysseus bahçede buldu babasını
çapalarken bir ağacın dibini.
Acı ve yaşlılık düşmüştü gözlerinin içine.
Tanıtmadan kendini, sokuldu yanına Odysseus,
kanatlı sözlerle övdü bağını bahçesini, sonra dedi:
"Bahçen bakımlı da kendin köle gibisin,
bir krala benzesen de boyunla, bosunla,
üstün başın kir pas içinde."
Oğlu için duyduğu acıları anlattı Leartes,
karşısındaki yabancıya. Öz oğluydu oysa yabancı.
Tanıttı kendini Odysseus, sevgiyle sarıldı babasına,
gösterdi ayağındaki yara izini.
Görünce izi, sevinçle sarıldı oğluna yaşlı adam,
anladı ki Odysseus geri gelmişti.
Eve gidip et yediler, şarap içtiler doyasıya,
uzun uzun söylediler.

O sıra duyulmuştı kentte
damat adaylarının ölümü,
toplanmıştı halk kent meydanına,
kışkırtıcı bir konuşma yapıyordu Eupheithes,
Antinoos'un babası, Odysseus'un ilk öldürdüğü.
O sırada geldi Medon'la tanrısız ozan Phemios,
Odysseus'un canlarını bağışladığı iki kişi.
“Durun,” dedi Medon. “Gözlerimle gördüm,
tanrılardan biri vardı yanında Odysseus'un.
Tanrıların buyruğuyla yaptı o bu işleri.”

Söz aldı yaşlı bilici Halitherses, dedi:
“Dostlarım başımıza gelenler sizin yüzünüzden,
dinlemediniz ne beni ne de tanrısız Mentor'u.
Uyardık sizi ama hiç aldırmadınız.
Açgözlü oğullarınız mallarını yediler,
karısına saygısızlık ettiler Odysseus'un,
biricik oğlunu öldürmeye kalkıştılar.
Onlar ölümü hak ettiler.
Yürümeyin üstüne Odysseus'un.
Başka dertler açılmasın başınıza.”
Yarısı çekildiyse de geri,
yola döküldü halkın yarısı bulmak için
tanrısız Odysseus'u babasının bağ evinde.

Tam kopacakken kavga Leartes'in evinin önünde,
tam ölecekken bir sürü yiğit yine,
Athena yetiştirdi Mentor'un kılığında,
Zeus yollamıştı onu başka kan dökülmesin diye.
Athena tanrısız sesiyle bağırıp kavgayı durdurdu,
Zeus alev saçan yıldırımını savurdu yeryüzüne
inanılmaz gümbürtülerle.

Böylece durdu kavga.
Karşılıklı ant içtiler,
ölümsüz barışa kavuştular yine.
Yaşadılar birlik ve düzen içinde İthake'de,
Adil ve Tanrısal Kral Odysseus'un yönetiminde.

SONSÖZ

Böyle biter Egeli büyük ozan Homeros'un destanı,
İthake Kralı tanrısız Odysseus'un
serüvenlerini anlattığı.

Destan bitse de

burada bitmez Odysseus'un öyküsü.

Kimi ozanlar der ki: "Onca cana kıydığı için
Akhilleus'un oğlu Kral Neoptolemos
tanrısız Odysseus'u uzaklara sürdü."

Kimi ozanlara göre Thesprotia'ya gider Odysseus
Kraliçe Kallidike'yle evlenir.

Bir oğlu olur bu evlilikten, adı Polypoetes.

Oğluna bırakır krallığı Odysseus,
yıllar sonra yeniden İthake'ye döner.

Bir başka ozan gittiğini anlatır Odysseus'un

Troya'da birlikte savaştığı,

Pleuron ve Kalydon kralı

Aitolia'lı yiğit Thoas'ın yanına.

Kızıyla evlenir orada Thoas'ın

ve bir oğlu olur.

Leontophonus'tur bu oğlunun da adı.

Bir başka oğlu daha vardır Odysseus'un,
Kirke'den doğma Telegonos.
Öğrenince kim olduğunu babasının,
yelken açıp İthake'ye,
Odysseus'u bulmaya gider.
Sığır çalmaya kalkışınca Telegonos,
engel olur ona Odysseus.
Teleganos vurur babasını elindeki mızrakla
bilmeden kim olduğunu.
Büyük acılar yaşar öğrenince
babası olduğunu öldürdüğü adamın.

Kimi ozanlara göreyse
uzun yıllar mutlu bir yaşam sürer yurdunda
İthake Kralı tanrısız Odysseus.
Yumuşak yatağında ölür.

Başka söylencelerde de geçer adı Odysseus'un,
anlatmakla bitmez bunlar.
Gerçek şu ki:
Troya Savaşındaki yiğitlikleri kadar
ülkesine dönerken yaşadığı serüvenlerle de
ün kazandı yiğit Odysseus.
Homeros'un bu destanıyla da,
yeryüzünün ölümsüzleri arasına katıldı.
Bize düşen, okuyup öğrenmek,
ders almak bu öykülerden.

Tüm iyilikler ve tüm güzellikler
sizin yanınızda ola...

